

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENECE

Cene inseratov:Enostolpna petitna vrsta
mali oglasi po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 5:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Pašičevo strašilo.**

Falirana družba Pašič-Pribičević & Cie, ki v politiki sploh ne pozna nobene morale, se je lotila zdaj uprav ostudnih sredstev, da diskreditira novo vladno. Demokratski tisk kar bruhla iz sebe celo povodenj laži in hujša javnost, češ, da je prišel »konec Jugoslavije«. Če bi inozemstvo ne bilo iz čistih virov dobro poučeno o položaju v naši državi, bi moralo na podlagi »državotvornega«, od Pašiča plačane- ga časopisja misliti, da stojimo pred boljše- viško revolucijo, da je v nevarnosti dina- stija in da bo država SHS razpadla v nebroj kosov.

Kaj se je neki v Jugoslaviji zgodilo, da ta nečedna družba tako kriči in blati svojo domovino? Nič drugega, kakor da je večina ljudstva Pašiča in Pribičevića poglala od državne blagajne, ki sta jo tako vneto praz- nila v prid svojih pristašev. In zgodilo se je to, kar se običajno dogaja, kadar gospo- dar odslavi nezvestega hlapca: ta kriči in skuša ljudem dopovedati, da bo sedaj vse- ga gospodarstva konec.

Pašič in Pribičević vpijeta, da jugoslo- vanske države ni več, odkar sta onadva morala dati slovo vladi. Država ni več edinstvena, ampak je razpadla na srbski, hrvatski, slovenski, nemški, madžarski, makedonski, arnavtski del itd. itd. Vsi ti deli so sedaj suverenni in se bodo osamo- svojili po načelu samoodločbe. Prišla bo boljše- viška revolucija, kmetje in delavci bodo pobili buržuje in ustanovili federaci- jo sovjetskih republik Balkana, čisto tako, kakor je to svojčas razlagal Pašič sam, ko je bil še učenec Bakunina...

Pašič in Pribičević računata s tem, da je »edinstveni jugoslovanski narod« tako neumen, kakor si onadva to predstavljata. Toda ravno mirni, a temeljiti preobrat, ki se je te dni izvršil v naši državi, ko se je otrešla njunega nasilniškega režima in kre- nila na pot zapadnoevropske demokracije, bi ju lahko poučil, da so narodi te države vse kaj drugega nego topa čreda, ki jo lahko vodiš, kamor hočeš. Jugoslovanski narodi dobro vedo, da pot, ki so si jo iz- brali, ne vodi do razpada, marveč do utr- ditve države in njenega resničnega na- predka.

Pašič in Pribičević sta zasnovala drža- vo na fikcijah, laži in prevari. Iz zmage ve- like antante v vojni proti centralnim silam sta namreč izvajala pravico, da po pravu zmagovalcev zavladata nad ostalimi jugo- slovanskimi narodi pod pretvezo, da jih je Srbija osvobodila, dasi je bila odcepitev Hrvatov in Slovencev od monarhije stvar njihove svobodne odločitve, kakor je bila združitev s Srbi v eno državo stvar njihove proste volje in lastnega političnega in kul- turnega prizadevanja. Da Slovence in Hra- vate lažje podjarmita velesrbištvu, sta si iz- mislila frazo o »narodnem edinstvu«, ki naj bi pospešila raznarodanje Hrvatov in Slo- vencev, da ne bi čutili, kako se politično in gospodarsko vnovič zaslužujejo. Prikrivši svoj pravi namen, je Pašič navidez pristal na pogodbo, ki je združila jugoslovanske narode kot enakopravne v eno državo na podlagi svobodne samoodločitve, nato pa pogodbenike brezvestno prevaril in ob ab- stinenci Hrvatov in opoziciji Slovencev uzakonil ustavo, ki pomeni politični cen- tralizem in socialno reakcijo. Ako se je se- daj ta režim zrušil, se je le vpostavilo ono politično stanje in razpoloženje jugoslovan- skih narodov, ko so vstopili v skupno dr- žavno življenje v prepričanju, da so drug drugemu enakopravni, da hočejo le svo- bodno in s p o r a z u m n o živeti skupaj in da je skupna država izraz in rezultat su- verenne volje vsakega izmed njih, ne pa kakšnega podjarmljenja ali diktata ali tuje volje! In ker je v dobi demokracije država mogoča le na tej podlagi, zato z novo vlado vstopamo v dobo resničnega državotvorne- ga dela za vse narode v državi po sporaz- umni svobodni volji teh narodov, dočim se je pod Pašičem država zaradi absolutizma ene enoplemenske, hegemonistične in re- akcionarne klike razkrajala in propadala.

Boljševiški strah pa, ki ga zdaj Pašič in Pribičević slikata na steno, je odznotraj otel, zunaj pa ga nič ni. Če boljše- vizm ni prišel, ko ga je izzival Pašič s svojimi iz- lemnimi zakoni, persekucijami in aferami,

ga gotovo nikoli več ne bo. Boljševiška ne- varnost je bila največja pod Pašičem in Pribičevićem, in država se ima zahvaliti ne njima, ampak mirnemu in zdravemu čutu našega ljudstva, da desničarski teror ni izzval revolucije. Kajti boljše- vizm po ruski fasoni je pri nas ravnotako nemogoč kakor drugod. Boljševizm je ostal specifi- čno ruski, iz zgodovinskih kulturnih in so- cialnih razmer Rusije nastali pojav, ki se ni razširil izven meja bivšega ruskega car- stva ne v Evropi, ne v Aziji, ne v Ameriki in se tudi nikoli ne bo. Srbske, hrvatske in slovenske kmetijske mase, ki predstavljajo svobodno zemeljsko posest, stremijo za večjim po socialnih vidikih uravnanim za- sebnolastninskim blagostanjem v mirnem sodelovanju z drugimi delovnimi stanovi, so in ostanejo ruskemu boljše- vizmu tuje. Naš narod je za miroljubno demokracijo,

postopni napredek in temeljite socialne reforme, pa za enakopravnost, stanovsko avtonomijo in čim večjo politično svobodo vseh, naj govorijo katerikoli jezik, ter za prijateljsko zvezo narodov. Ta pa ni noben boljše- vizm, ki ga hočeta umetno ustvariti samo Pašič in Pribičević, ker ga rabita v svoje temne namene.

To se jima pa ne bo posrečilo, kakor se jima ni tudi preje. Reakcionarji se bodo prepričali, da so narodi Jugoslavije zmorni, da sami sebe v največji politični svobodi sporazumno vladajo brez nevarnosti revo- lucije. Strašilo razpada in revolucije je bilo potrebno le Pašiču in Pribičeviću, da sta z njim opravičevala svoje nasilniške meto- de. Teh strahov in metod pa je enkrat za vselej konec. Če se hočejo, naj se z njimi tolažijo gostilniška omizja samostojnih de- mokratov.

Ukaz o imenovanju velikih županov.

VELIKI ŽUPANI — POLITIČNO NEEKSPONIRANI LJUDJE.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Danes se je sestel ministrski ukazni odbor. Reševal je vprašanja o postavljanju velikih župa- nov v vsej državi. Delo še ni končano in se bo jutri nadaljevalo. Želja ministrov in vse vlade je, da se povsod postavijo na velikožupanska mesta osebe, ki niso poli- tično eksponirane, in ki bodo vladne od- loke tudi izvrševali, da se v državi vzpo-

stavi red, delo in zakonitost. Vlada ni imela danes nobene seje in je verjetno, da je tudi jutri ne bo imela. Jutri zvečer pričakujejo kraljeve vrnitve. Pojutrišnjem bodo avdijence, na katerih se bo kralj po- učil o položaju. Vlada mu bo predložila v podpis ukaz o imenovanju velikih župa- nov.

Vladi se ponujajo posojila.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Nova vla- da je dobila več ponudb za posojilo iz An- gleške in Belgije. Tudi Blairova skupina se je ponudila vladi, da izvrši svoje po- sji. Zahteva opcijsko pravico do nadaljnjih pet milijonov na račun drugega obroka za deset milijonov, ki ga še ni izplačala, ka- terega bi morala izplačati lansko leto. S tem vprašanjem so se danes bavili na se- stanku ožjega ministrskega gospodarsko- finančnega odbora. Jutri se bo s tem vpra- šanjem pečal plenum gospodarsko-finanč- nega odbora.

Pred sestankom Marinkovića z Benešem.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Odpravnik čehoslovaškega poslanstva v Belgradu Černy je danes obiskal zunanjega ministra dr. Vojo Marinkovića. Ta obisk spravlja v zvezo s sestankom med Benešem in Ma- rinkovičem, ki se bo v kratkem vršil. Temu sestanku bi sledila konferenca avstro- ogrskih nasledstvenih držav, ki bi se vr- šila v Pragi.

Za pomirjenje južne Srbije.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) V pred- sedništvu vlade se je vršil sestanek demo- kratskih poslancev iz Južne Srbije. Se- stanku je prisostvoval poleg Davidovića tudi Šumenković. Razgovarjali so se o razmerah v Južni Srbiji in o programu, po katerem naj bi se sanirale razmere v Južni Srbiji. Pretresali so vprašanje agrar. politike, javne varnosti in gospodarskega zboljšanja. O izidih teh posvetovanj bodo poučeni prist. ministri, da bo vlada mogla podvzeti še te dni korake za popolno ozdravljenje razmer v Južni Srbiji.

POSLANCI ODPOTOVALI.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Iz Bel- grada so odpotovali vsi poslanci Jugosl. kluba. Poslanec Kremžar je odšel v Osijek, kjer bo ostal par dni, nakar bo odšel v Slovenijo.

DELEGACIJE BANKETIRAJO.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Italian- ski poslanik na našem dvoru Bodrero pri- redi jutri ob 1. uri popoldne banket naše in italijanske delegacije.

VSTOLIČENJE PATRIARHA V PEČI.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Snoči je bil pri ministrskem predsedniku Davido- viću vojni minister in je uredil vprašanje kraljevega potovanja v Peč. Bil je namreč v Makedoniji in v Južni Srbiji, kamor je potoval, da uredi vse potrebno za kralje- vo potovanje v Južno Srbijo in sicer v Peč ob priliki ustoličenja patriarha Dimitrije.

Tudi patriarh Dimitrije je obiskal Davi- dovića radi ustoličenja v Peči.

Nepotreben incident.

POTVORJENA RADIČEVA IZJAVA.

Belgrad, 14. avgusta. (Izv.) Današnja »Politika« prinaša poročilo o Radičevem snočnjem govoru. V tem poročilu je tudi mesto, ki je potvorjeno in ga Radič ni iz- rekel. Dotični potvorjeni in tendenciozni stavek se glasi: »Tega kralja kot človeka spoštujemo, nanj pa nič ne damo, ker smo republikanci. Srbi so svojega kralja ubili, njemu pa se od strani Hrvatov ne more ničesar pripetiti. Najslabše bi bilo to, če bi ga z vsemi častmi in svečanostmi iz- gnali iz države.«

Ta stavek v »Politiki« je potvorjen. Ni pa potvorjen od uredništva »Politike«, nego od samostojnega demokrata v Za- grebu. Dopisnik »Politike« iz Zagreba je namreč samostojni demokrat. Namen tega potvorjenega stavka v snočnjem poročilu samostojnih demokratov je ta, da izzove v Belgradu upor, še preden prispe tja kralj, da bi mogli s tem oslabiti in po možnosti zrušiti današnjo vladno.

Vlada in vse odlične politične oseb- nosti ter notranji minister zahtevajo vsled tega zagrebškega »Politikinega« poročila od vseh pristojnih oseb kakor tudi od samih državnih organov v Zagrebu takoj- šnjega obvestila o tem, koliko resnice je v tem poročilu in kako dejansko stvar stoji.

Popoldne se je zvedelo, da so dotično mesto potvrdili samostojni demokrati, ker se je Radič o kralju drugače izrazil. Av- tentično besedilo snočnjega Radičevega go- vora o kralju se glasi tako-le: »Znao sam, da je kralj pametan čovek, ki zna naišao bi dobrog svetnika, koji će mu reći, neka si izljubi svih 10 prsta, tada može naći jedan republikanski narod, koji iskreno potpomaže vladi.« — »Vprašujejo nas, kaj je z republiko? Povedal vam bom. Eno je brezdvomno: ako more Rakovski reći, da revolucija ni dogma, more republi- kance reći, da tudi republika ni dogma. Programatsko nočemo republike suspen- dirati, ampak hočem povedati, kakor sem že rekel, da bo Hrvatska republika, ostala Jugoslavija pa naj bo v mednarodnem smislu monarhija. To zavisí od našega sporazuma.«

Tudi notranji minister se je izrazil častnikarjem, da se ta stavek, ki ga je pri- nesla »Politika«, ne nahaja v »Slobodnem domu« in da je povsem verjetno, da je potvorjen.

POLITIČNA ZAROTA V EGIPTU.

London, 14. avgusta. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da je prišla vlada v Egiptu na sled veliki zaroti. Zarotniki so name- ravali izvesti državni udar.

Izredna seja HRSS.

Zagreb, 14. avgusta. (Izv.) Danes se je vršila izredna seja zastopnikov HRSS, na kateri je Radič poročal o svoji akciji v inozemstvu. Seja je trajala od 9. ure do- poldne do 2. ure popoldne. Seja je otvoril poslanec Jalžabetić. Radič je govoril nad dve uri. V glavnem je govoril o sedanjem notranjem položaju, razložil, kako je pri- šlo do Davidovićeve vlade, ostro je obso- dil politiko Nikole Pašiča in njegove po- litične metode, grajal je radikalno stranko zaradi njene vladolobnosti in končno re- kel, da bodo poslanci HRSS sedanjo vladno podpirali, čeprav ne vstopijo v vladno. Hva- lil je Slovence kot dobre upravniške. O svoji akciji v inozemstvu je poročal zelo obširno in končal z zatrdilom, da HRSS ni član komunistične internacionale, ampak je le federativno zvezana z rusko kmečko internacionalo.

Zagreb, 14. avgusta. (Izv.) Na seji zastopnikov HRSS so govorili tudi o raz- kolu v vrstah HRSS. Tozadevno je Radič rekel z ozirom na dr. Horvata, da v HRSS ni lopovov, mogoče pa je, da stranka koga izključi.

Povodenj v Italiji.

Milano, 14. avgusta. (Izv.) Blizu jeze- ra Largo di Maggiore je nastala velika po- vodenj. Potok Lavina je izstopil in mesto Varese je preplavljeno. Ves telefonski in brzojavni promet je prekinjen. Škoda je ogromna.

PROTI NEMSKEMU UVOZU.

London, 14. avgusta. (Izv.) Britanska vlada je sklenila 5 odstotno naklado na nemški uvoz povišati na 26 odstotkov.

Borzna poročila.

14. avgusta 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaj: z dne 13. avgusta 1924.)

Italija 326.15 — 365.15 (362.65 — 365.65), London 365.50 — 368.50 (365.50 — 368.50), New York 80.25 — 81.25 (80.30 — 81.30), Paris 4.47 do 4.52 (4.42 — 4.46), Praga 239.50 — 242.50 (2.38 Curih 15.30 — 15.40 (15.25 — 15.35); dolarji 79.60 do 80.60 (79.40 — 80.40).

Vrednostni papirji.

Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 125, Hrvatsko-slovanska zem. hip. banka, Zagreb 62—64; Jugoslavenska banka, Zagreb 112 do 115; Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220; Slavenska banka, Zagreb 106—110; Srpska banka, Zagreb 140; Dioničko društvo za eks- ploatacijo drva, Zagreb 110; Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Zagreb 1060—1100; Guttman 686; Našice 86; Slavonija 94; Trboveljska premogo- kopna družba, Ljubljana 480; Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 150; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, Ljubljana 123; 7% državno investicijsko posojilo 62; vojna odškodnina 123.

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 14. avg. (Izv.) Efekti: Živnostenska banka 828.000, Alpine 413.000, Greinitz 150 tisoč, Kranska industrijska družba 910.000, Trboveljska družba 440.000, Hrvatska es- komptna banka 101.000, Leykam 191.000, Ju- goslovanska banka —, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 54.000, Avstrijske tvornice za dušik 210.000, Gutmann 621.000, Mundus —, Slavex 220.000, Slavonija 78.000. Devize: Belgrad 880, Budimpešta —, Kodanj 11.280, London 321.700, Milan 3174, Newyork 70.935, Pariz 3972, Varšava 13.550. Valute: dolarji 70.460, angleški funt 319.900, francoski frank 3945, lira 3190, dinar 879, češkoslovaška krona 2104.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 14. avgusta. (Izv.) Devize: Lira 152.75, Zagreb 42, Pariz 189.50, London 153.55, Newyork 33.95.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaj: z dne 13. avgusta 1924.)

Curih, dne 14. avgusta 1924. (Izv.) Bel- grad 6.60 (6.60), Berlin 1.25 (1.25), Italija 23.80 (23.85), London 24.06 (24.05), Newyork 5.305 (5.30), Pariz 29.55 (29.40), Praga 15.70 (15.65), Budimpešta 0.0070 (0.0070), Dunaj 0.007475 (0.00775),

Londonska konferenca.

NOVE TEŽAVE. VPRAŠANJE EVAKUACIJE.

London, 14. avgusta. (Izv.) V poteku konference so se nepričakovano pojavile nove težave. Nemci se branijo sprejeti francoske gospodarske zahteve in utemeljujejo to sledeče: »Nemčija bo imela po uporabi Dawesovega načrta skoraj zlato valuto, dočim bo imeli Francija znatno manj vredno valuto. Ako se prednostno postopanje za francoski izvoz v Nemčijo, ki ga zagotavlja Franciji mirovna pogodba, podaljša, kar zahteva Francija, potem bi Francija s svojimi tekstilnimi izdelki preplavila vso Nemčijo in silno občutno oškodovala nemško industrijo. Ne moremo dovoliti, da Francija izboljša svojo valuto na škodo nemške industrije in gospodarstva ter na škodo podpisnikov nemškega posojila. Na to nemško zavrnitev je dal Herriot razumeti, da ne namerava pristati na kak kratek rok za vojaško izpraznitev zasedenega nemškega ozemlja. Izpraznitev naj bi se izvršila šele avgusta 1925. Nemci pa zahtevajo, naj se izpraznitev popolnoma dovrši najkasneje do meseca aprila prih. leta. Tu so pogajanja zaenkrat zopet zastala. Razporeditev je precej pesimistično.

London, 14. avgusta. (Izv.) Včeraj so se vršili razni neoficielni sestanki in pogovori, na katerih so razpravljali o naslednjih vprašanjih: Popolna izpraznitev Porurja — temeljem francosko-belgijskega kompromisa — do meseca aprila l. 1925; vojaška kontrola v Nemčiji po Zvezi narodov; lista obveznih davkov v naravi temeljem bodoče francosko-nemške trgovinske pogodbe; upostava nekaterih višjih nemških funkcionarjev na zasedenih ozemljih; končno splošna načela za bodoče trgovinske pogodbe.

Berlin, 14. avgusta. (Izv.) Listi poročajo, da je izjavil dr. Marx časnikarjem, da smatra konferenco za velik napredek v interesu vsega človeštva. Glavna točka konference pa je vprašanje o izpraznitvi Porurja. To vprašanje je glavno za Nemčijo in za ves svet.

London, 14. avgusta. (Izv.) Pogajanja nemške delegacije s francoskimi in belgijskimi delegati o izpraznitvi Porurja so včeraj prekinili in jih danes nadaljujejo. Nemški delegati so se za časa odmora dolgo posvetovali telefonično z vlado v Berlinu. Na današnji seji so Nemci zahtevali, da se Porurje izprazni do 1. januarja ali vsaj do 1. aprila leta 1925. Francozi in Belgijci pa so vztrajali na svojem stališču. Nato so se posvetovali glede postopanja z nemškimi uradniki, ki so bili odpuščeni iz službe. Sklenili so, da rešijo to vprašanje izven konference.

Pariz, 14. avgusta. (Izv.) »Petit Parisien« poroča, da je rekel dr. Herriot dr. Marxu: »Mi želimo iskreno, da se sklene med Nemčijo in Francijo trajen in moralen mir, ki bo zgrajen na medsebojnem zaupanju. Dam vam častno besedo, da bo Porurje izpraznjeno tekom dvanajst mesecev. Prepustite pa meni, da bo izpraznitev še prej, če bodo okoliščnosti to dopuščale.«

Berlin, 14. avgusta. (Izv.) Vlada je imela danes dolgo sejo, na kateri so se posvetovali o izpraznitvi Porurja. Vlada stoji popolnoma na stališču, ki ga zavzema nemška delegacija v Londonu.

Pariz, 14. avgusta. (Izv.) Dr. Marx je imel danes popoldne ob 3 razgovor s Herriotom. Razgovor je trajal do 4. ure. Pogovarjala sta se o roku izpraznitve Porurja. Marx je izjavil, da na ta rok ne more pristati in da je treba počakati službenega odgovora nemške vlade.

London, 14. avgusta. (Izv.) Herriot je informiral svoje tovariše o pogovoru z dr. Marxom. Marx je izjavil, da bo poslal v Berlin finančnega ministra dr. Luthra, ki se naj sporazume z Ebertom in ki naj pošlje brzogovoren odgovor o vladnem sklepu.

Politični razvoj v Italiji.

Rim, 14. avgusta. (Izv.) Ločitev med fašizmom in ostalo deželo se širi in poglubi. Fašizem hoče iti dalje po poti intrinsečnosti ter si trajno zagotoviti diktaturo v državi, a italijanski narod kot celota hoče, da se na celi črti upostavi zakonitost, da se vrne v deželo mir in svoboda, zajamčena v ustavi. Politični razvoj označujejo v zadnjih dneh sledeči važnejši dogodki:

Včeraj se je prvič sešlo novo vodstvo fašistovske stranke. Mussolini je ob tej priliki izdal poslanico, v kateri pravi, da hoče fašizem, močan v svoji edinstvi, korakati na osvojitve države. Potem podaja poslanica glavne smernice, v katerih se mora razvijati fašistovska akcija: Fašistovska država in bombe, fašistovska država in tajne organizacije (prostozidarstvo), fašistovska država in organizacijska tiska. — Izvolili so izvršilni odbor petih članov, med katerimi je tudi Farinacci.

Nacionalni katoličani so si ustanovili lastno organizacijo pod imenom »Centro nazionale italiano« — Italijanski narodni

centrum, udruženje za politično-socialno akcijo. V začasem centralnem odboru so poslanci Cavazzoni, Carapelle, Grosoli, Pironi, Mattei-Gentili in Mauro. Glavne točke programa so: Bramba in uveljavljanje ljanje verskih načel na političnem polju, kadar gre za vprašanja, ki se tičejo vere in pravosti; uveljavljanje krščansko-soc. načel na gospodarsko-socialnem polju; priznanje teritorialnih, gospodarskih in moralnih pravic posameznih narodov; delo za svetovni mir in složno mednarodno življenje; v tem življenju zavzemaj Italija tisto sijajno mesto, ki ji po njeni slavni tradiciji in zmagoviti vojni pripada. V notranjem političnem življenju se izreka program za ustavne svoboščine in za pacifikacijo in naglašja, da se morajo interesi političnih strank in skupin v vsakem slučaju podrediti in če treba žrtvovati interesom države. O sodelovanju s fašizmom in podpiranju vlade nobene besede. In to je zanimivo, ker se je splošno smatralo in so se v tem smislu izjavljali tudi razni vidnejši nacionalni katoličani, da bo nova organizacija brezpogojno za službo fašizmu. Saj so se nacionalni katoličani odcepili od popolarov prav ob vprašanju o podpiranju fašistovskega režima.

Narodna zveza vojnih udeležencev, v kateri so združeni bojevniki, odlikovanci, invalidi in ranjenci, je izdala na vse svoje člane oklice, v katerem jih poziva, naj se enodušno dvignejo za upostavo moralnega in pravnega reda, za upostavo zakona in svobode, za uveljavljanje krščanskih postulatov ljubezni, svobode in pravičnosti.

Iz teh dejstev se vidi, da je fašizem čimdalje bolj osamljen in da na pohodu proti ustavi, ako bo ta pohod res tvegala, ne bo imel sreče.

Beleške.

Imenovanje novega velikega župana »Jutru« ne da spati. Ker še novi veliki župan za Slovenijo ni prevzel poslov, je »Jutro« v silnih skrbih zanj. Potrpežljivost je božja mast, pravi pregovor. Morda bo novi veliki župan za »Jutro« še prezgodaj nastopil!

Kako skrunijo grobove. Radikalni poslanec dr. Grgin je v razpravi o vladni deklaraciji zabrusil v obraz ministrskemu predsedniku Ljubi Davidoviču sledeče besede: »Poravnajte grobove (v vojni padlih vojakov), ko že tako govorite!... Ta dr. Grgin je sedel ves čas svetovne vojne v Parizu; šele po premirju se je pojavil nenadoma v Belgradu, kjer trguje na veliko. V parlamentu ga nikdo ne vidi po več tednov in mesecev. Prihaja samo po dnevnice, sicer je pa tako siten, da ga nikdo ne mara. Temu nergaču je odgovoril g. Davidovič možato, a dostojno: »O grobovih, gospodine, imam pač več pravice govoriti nego vi!« Dr. Grgin je izginil kakor politični cucek, saj je napravil nesramno nemunst, ko je spomnil na grobove pošteni, ki je žrtvoval v vojni edinega sina, dasiravno bi ga bil lahko rešil vojne službe, če bi mu bilo na tem ležeče. Sploh pa govorijo o pobeljenih grobovih in obledelih kosteh vojnih žrtv samo tisti, ki so bili takrat na varnem — (Nizza, Cannes, Aix les Bains, Rim itd.) — ali pa mladi ljudje, ki poznajo krušne karte po njih uporabi na — sadnem trgu...

Politične vesti.

— Dobra metoda. Iz Novega Sada poročajo, da je tamkajšnja organ. Davidovičevih demokratov sklenila, da ne sprejme v svojo organizacijo nobenega bivšega Pribičevićevega pristaša, od katerih je zelo mnogo priglasiло svoj pristop ali bolje rečeno prestop k Davidovičevcem. — Novosadski Pribičevići so hoteli očitno posnemati metodo ljubljanskih Žerjavovcev, ki jim je pomagala do gospodstva v kazini. Tudi drugače je ta metoda dobra. Kaj bi bilo n. pr., če bi vsi Slovenci od prvega do zadnjega priglasiли svoj vstop k »Orjunici« in bi v »Orjunici« dobili na ta način večino klerikalci? Žalibog je pa ta metoda danes že tako obrabljena, da nikjer več ne upali, tudi v Novem Sadu ne.

— »Klerikalci prodajajo Slovenijo!« »Jutro« je včeraj objavilo dolgo notico o rezultatih razmisleka med Italijo in našo državo. »Jutro« pripoveduje v tem poročilu, koliko sveta bo zopet izgubila Slovenija. Po svoji stari navadi dolži seveda »klerikalce«, češ da so ti prodali Italiji take kose slovenskega sveta. Komaj pa smo prebrali to novico v »Jutru«, smo vzeli v roke dunajsko »Neue Freie Presse« od srede. Tam smo našli članek, ki ga je napisal o novi belgrajski vladi italijanski senator Benedetto Cirimeni. V tem članku piše gospod senator med drugim: »Pripominjam, da se je tudi slovensko časopisje pogosto zaletavalo v Italijo in da je voditelj stranke dr. Ant. Korošec steril do skrajnosti vse, da prepreči, da bi se belgrajska vlada sporazumela z laško vlado o resnih teritorialnih vprašanjih, ki jih visoki svet zavestnikov ni rešil v mirovnih pogodbah. Kadar je laška vlada zaradi raznih obmejnih incidentov protestirala, se je belgraj-

ska vlada vedno opravičevala, da je vsega vzrok politično sovraštvo hrvatskih in slovenskih opozicijskih strank, ki skušajo delati iz Srbov sestavljeni Pašićevi vladi neprilike, dočim se Pašić še vedno spominja uslug, ki mu jih je izkazala Italija še pred svetovno vojno in med vojno. Več let so se glasile vse informacije iz glavnega mesta Jugoslavije v tem smislu, da mora Italija strogo razločevati med Srbi, ki so stari in zvesti prijatelji Italije, in pa med Hrvati in Slovenci, ki še vedno Italijo smrtno sovražijo.« — Ali je to »Jutru« dovolj? Če ne, bi mu še povedali, da je njegova bivša vlada skuhala vse, kar je privrelo sedaj iz piskrčka.

— Grški tisk o vladi g. Davidoviča. Atenska »Demokracija«, glasilo republikanske zveze, piše med ostalim sledeče: »Ta nedvomno odlični državnik je prožet demokratičnega duha in teži za uresničenjem najširšega in najsolidnejšega sporazuma v obliki balkanske antante, ki bo zajamčila mir in kooperacijo med balkanskimi državami.« — Tako piše grško glasilo. »Slovenski narod« ima o g. Davidoviču, ki ga je svojčas koval med zvezde, povsem drugo mnenje. K sreči se upošteva stara fregata iz Knafljeve ulice samo še v ljubljanskih — gostilnah.

Dopisi.

Iz Kranja. Poročilo o lepo uspehi orlovski slavnosti dne 10. t. m. treba dodati nekaj opazk ali dodatkov, da se gotove stvari otmo pozabljenosti. Res smo opazili z velikim zadoščenjem, da so se naši nasprotniki tako med službo božjo kakor med sprevedom obnašali dostojno in korektno, tudi največje liberalne korifeje, ki so gledale slavnost tu in tam, se niso izpozabila. Prav tako, mnogo lažje nam bo sožitje in mnogo dostojnejši bo boj, ki je pač neizogiben, če bo ta gospoda vedno spoštovala tudi naše pravice. Zato nič ne omenjamo različnih afer pri razobešanju zastav. Kar je bilo, je bilo, mi domačini in okoličani vemo, pri čem smo. — Vendar pa ne moremo zamolčati vprav pobalinskega dejanja proti kumici naše nove zastave, gospej Logarjevi. Na odprti dopisnici ji je pisal nekdo te besede: »Radi separatističnega, narodno izdajalskega kumovanja Vas čaka težko plačilo.« Brez podpisa, kakor pač znajo te vrste pošteni, datum v Kranju, poštni pečat Kranj. Ne maramo nikogar dolžiti, nikomur podtikati, a značilno je za mišljenje nekaterih naših liberalcev, kateri kavalirstva proti našim damam nočejo poznati, dočim se ga kar cede proti — kakor jih imenujejo — narodnim damam. Pribijemo le, kako polno umazane surovosti mora biti srce, ki narekuje take — mimogrede rečeno — bedaste besede, da jih očitno pošlje obče spoštovani gospej. Ne, gospej Logarjeve, ki se take grožnje ni zbal, ne čaka težko plačilo, ampak naša globoka hvaležnost za pogumni nastop toliko časa, dokler bo vihral novi prapor nad orlovskim vrstami v Kranju. To pa! — Pripominimo še, da ta prireditel ni bila okrožna prireditelj, ampak le odsekova, torej je bila udeležba zunanjih odsekov prostovoljna! Pa kljub temu in kljub slabemu vremenu nas je počastilo toliko števil! Hvala vam, bratje in sestre! Bomo vrnili. Pribijemo to radi tega, da ne bodo naši nasprotniki mislili, da v kranjski okolici ni več Orlov, kakor jim njihovi listi vlepajo v glavo. So Orli in mnogo jih je ter jih bo še več. Samo nikar se ne jezite, bi vam škodovalo. Da vam pa je naš nastop imponiral, nas veseli, da ste to priznali. Prosimo vas še to: tistemu Šumiju-orjunaču, ki je bil zadnjič doma tepen, recite, naj nikar ne govori pri takih prilikah o bombah in granatah. Je presmešno in prenevarno, zanj namreč, ker so se baje nekateri odločili, da ga bodo, če bo še siten, čisto po domače — z brezovko.

Je že tukaj Mirim čolada

na velesejmu paviljon 36

Štajerske novice.

— Šhod SLS na Urški. V nedeljo, dne 24. t. m. se bo vršil na gori Urški po zadnjem opravilu shod SLS. Govorila bosta poslanca Rebenjak in Kugovnik. Pričakuje se obilna udeležba iz Mežiške, Mislinjske, Saleške in Dravske doline.

— Otvoritev Industrijsko-obrtno razstave v Mariboru. Danes, 15. t. m. ob 10. uri se bo vršila pri vhodu v Prešernovi ulici slovesna otvoritev razstave.

— Dva požara. V Orehovi vasi je pogorela hišica posestnika Simona Lizonika, ki je bila krita s slamo. Mož ima okrog 25.000 Din škode. Kako je nastal ogenj, ni znano. — V Račjem sta se igrala dva otroka za gospodarskim poslopjem posestnika Josipa Megliča z užigalicami. Poslopje je bilo napolnjeno s senom, slamo in drugimi poljskimi pridelki. Ogenj je izbruhnil tako nenadoma in se je tako hitro razširil, da je bila vsaka pomoč zaman. Mož ima okrog 150.000 Din škode in je le za primeroma mal znesek zavarovan.

Legitimacije za velesejem v Ljubljani, Mariboru, Pragi, Gradcu prodaja ALOMA COMPANY, Ljubljana, Kongresni trg 3

Dnevne novice.

— Kraljev prihod v Belgrad. Kralj Aleksander bo prispel 15. t. m. v Belgrad, odkoder bo nadaljeval svojo pot v Oplenac, kjer se vrše na grobu kralja Petra žalne svečanosti.

Minister Sušnik v Ljubljani. Sinoči je prispel z večernim brzovlakom v Ljubljano železniški minister Anton Sušnik. Z njim so prišli načelniki iz ministrstva za trgovino Todorović in dr. Lazarević in Katić Kot zastopnik ministrstva za kmetijstvo je prišel načelnik tega ministrstva Stojković. Danes jutraj bo železniški minister v imenu kraljevske vlade otvoril ljubljanski sejem in si ga ogledal. V soboto jutraj se odpelje minister Sušnik v Maribor, da si ogleda železniške naprave. V nedeljo se bo minister vrnil v Belgrad.

— Marijino Vnebovzetje. Današnji praznik je zapovedala cerkev in ga je vstavila v primeren čas. Se se dvigajo ptice iz polnozrelih snopov v temno modrino predjesenskega neba; in kdor lahko na tak dan praznik praznuje tako, kakor ga mora, in ga sme praznovati, kakor ga hoče, ta ne bo ostal na ta Marijin praznik v zaduhlosti mesta, temveč bo šel ven in bo hotel biti sam bliže nebu in bo dvignil misli gor v nebo, kamor nas hoče peljati cerkev s spominom na Dobro gospo in mater. Ta bo doumel globlji pomen in namen praznika. Nima prav oni, ki hoče s suhoparnim računanjem dokazati, da je praznikov preveč, in ki kaže z vrstami števil na gospodarsko škodo praznikov. Kajti nit gospodarstvo niti ljudje ne obstoje iz števil, temveč iz vrst nečesa, ker pravo razmerje do stvarstva in dela omogoči šele harmonijo v krogu, začrtanem od dolžnosti življenja in pravice do življenja. In če je cerkev v vsem letu vstavila Marijine praznike v najlepše čase, ali ni prav, da se je zgodilo to v spomin žene, v katero verujemo, da je mati našega Gospoda? V tej misli praznujmo tudi današnji dan Marijinega Vnebovzeta!

— Evharistični kongres v Osijeku. Evharističnega kongresa, ki se bo vršil 16. t. m. v Osijeku, se bo udeležil tudi minister prosvete g. dr. Korošec.

— Vandervelde v Belgradu. Voditelj belgijskih socialnih demokratov Vandervelde je dospel v Belgrad, kjer bo imel konferenco s svojimi somišljeniki.

— Nov član uprave državnih monopolov. G. Ignacij Bajloni, veleindustrialec v Belgradu, je imenovan za člana uprave državnih monopolov.

Vzpostavljena prog. Proga Mikleci-Činč. ki spaja Osijek in Križevce, je bila po kratki ukinitvi prometa vsled povodnji zopet vzpostavljena.

— Za pobijanje produkcije opija. Društvo narodov je dostavilo naši vladi zahtevo, da v svojem delu pobija produkcijo opija. — Isto velja tudi za uvoz in izvoz opija.

— Korenovemu časopisu »Sloven. dom« v Trbovljah je zaenkrat zmanjkalo sape. Pravi pa, da samo začasno, ko bodo volitive tu, bo zopet začel. Zaradi nekega napada v listu ga toži Dominik Kolenc zaradi častikraje in obrekovanja in Mihetu se obetajo slabi časi, ker ni več podpor iz Belgrada, niti ne ministrov, ki bi ga rešili pred sodiščem.

— Češkoslovenska obee v Ljubljani in Češki klub v Mariboru priredita v nedeljo, dne 24. avgusta 1924 izlet v Rogaško Slatino ob vsakem vremenu. Tega izleta se udeležita tudi Jugoslovenska - češkoslovaška liga v Ljubljani in Mariboru. Imenovana društva vabijo svoje člane k obilni udeležbi, kakor tudi nečlane Čehoslovake, iz okolice Celje, Novega mesta, Ptuja in drugih krajev Slovenije. Dobrodošli bratje Jugoslovani. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. Prijave k udeležbi sprejema ustmeno in pismeno najkasneje do torka, dne 19. t. m. gosp. Viljem Sequardt v Ljubljani, Selenburgova ulica 4, na dvorišču. Pri prijavi je plačati predplačilo 25 Din na račun skupnega kosila. Izletniki iz Ljubljane se odpeljejo z vlakom, ki odhaja iz glavnega kolodvora v Ljubljani ob 5.28, prihod ob 9.8 v Rogaško Slatino, se vrnejo ob tam z vlakom ob 18.19, prihod v Ljubljano ob 22.15. Udeležniki, ki so člani »Planinskega društva« plačajo polovično vožnjo, pod pogoji, ki so bili tozadevno objavljeni. Za mariborsko oblast se dobijo eventuelno podrobne informacije pri Češkem klubu v Mariboru.

— Samomor v mrtvašnici. Revež, starček 75 let star, vdovec, sam, brez imetja in doma, Jernej Perše, se je vsled osamelosti in neznosne bede, dasi je bil še precej trden, v mrtvašnici v Selnici ob Dravi obesil. Reveža, za katerega se preje ni nihče zmenil, so po smrti vsi pomilovali. Pokopali so ga na občinske stroške.

— V Domžalah vprizore danes kamniški za vse lepo in dobro vneti dijaki »Veroniko Deseniško«. To bo prva vprizoritev te najnovejše izvirne slovenske žaloigre, katere priprave je pesnik sam vodil. Vprizoritev bo v Društvenem domu ob pol 4.

— Trbovlje. Vojaštvo, ki je bilo v Trbovljah zaradi orjunskega dogodka od 1. junija dalje, se je zadnji terek odpeljalo na svoje mesto v Ljubljano. Drugega slabega nimamo od njih, kakor da mora občina nositi vse stroške za njihovo vzdrževanje.

— Pozor pred nakupom! V Kamniku je bilo ukradeno novo, zeleno pleskano kolo. Tat se je odpeljal v smeri proti Ljubljani. Kolo ima tovarniško štev. 571.684 in je vredno

8000 Din. — V Triplotovi gostilni v Mostah na Gorenjskem je ukradel 70 letni neznan moški precejšnjo zalogo raznih tobačnih izdelkov. Izgleda, da se je ravno tisti neznanec oglasil tudi pri ravnatelju elektrarne Francetu Vagaji, kateremu je odnesel 500 Din vreden suknič. — Kmetijski družbi v Kranju je bil ukraden od motorja za pogon kmetijskih strojev 3000 Din vreden magnet. — V Malem Kamnu je bilo vlomljeno v hišo posestnice Elizabete Vovkove. Tat je odnesel več raznega perila, par novih čevljev in pa ročno žago.

— Pobegnili je od doma iz neznanega vzroka 48 letna Marija Ratajčeva. Žena je bila srednje postave in črnih las. Ni izključeno, da je izvršila samomor.

— Ujet slepar. Nedavno je v Belgradu ponorel Vasilij Ljuština, nameščenec trdnice E. A. Kosović v Belgradu, več vrednostnih papirjev v skupni vrednosti 150.000 Din. Med oškodovanci je bil tudi g. Ivan Rebek iz Celja, ki je bil trdnici Kosović izročil meseca aprila t. l. 47 obveznic državnega posojila. Belgrajska policija je tatvino naznala tudi zagrebški policiji, ki je Ljuštino zadržala v hotelu »Tri gavrane«. Ljuština je imel pri sebi še 16 tisoč dinarjev. Tatvino taji. Ljuština bo izročen policiji v Belgradu.

— Železničar smrtno ponesrečil. Na postaji Novski, na progi Sisek—Zemun, je padel pri razvrščanju železniških voz reditelj vagonov Matija Čirič pod kolesa težko oblože-

nega voza. Kolesa so zdrobila ponesrečencu prsi in je bil mož na mestu mrtev.

— Pomanjkanje sodnikov v Vojvodini. Novi sekijski načelnik v justičnem ministru Boško Gjurgjev je v pogovoru s poročevalcem »D. Volksblatt« izjavil, da bo njegova prva skrb, da odpomore pomanjkanju sodnikov v Vojvodini. Tačas je v Vojvodini približno sto nezasedenih sodniških mest. Ker bo pa sprito sedanjih plač težko dobiti zadostno število reflektantov za ta mesta, si bo Gjurgjev prizadel, da se plače izboljšajo. Razen tega se bo Gjurgjev zavzel za to, da se na subotški pravni fakulteti ustanovi stolica za ogrsko pravo.

— Vojvodini preti nova povodenj. V zadnjem času sta začeli Donava in Tisa zopet izredno naraščati, tako da je nevarnost za ponovno povodenj.

— Moderna trgovina Žibert se je preselila iz Prešernove ulice na Kongresni trg poleg Nunske cerkve in se toplo priporoča cenjenemu občinstvu.

— Čajne mešanice v srebrnih zavitkih z znamko »BUDDHA« so priznane najboljše. Dobi se jih povsod. Zahtevajte navodila.

SK Celje : SK Radeče. Na praznik dne 11. t. m. se vrši na prostoru g. Starca prijateljska nogometna tekma med prvakom Celjskega pododbora SK Celje contra SK Radeče. Z ozirom na izborni formo SK Radeče bo tekma zelo zanimiva. Sodi g. Barl iz Celja.

Ljubljanski vzorčni velesejem.

F. Kramar:

Pohod po letošnjem velesejmu.

V mrzlični naglici so pred štirimi leti postavili naši industrijci, obrtniki in trgovci novo moderno mestce v Ljubljani. Na zapuščenem travniku so zrastle krasne paviljone in v njih letos zopet gledamo nakopičeno bogastvo naše jugoslovanske zemlje, delo in izdelke pridnih rok, marljivih in neumornih delavcev, ki stopajo z današnjim dnem v vrsto prvovrstnih tekmecev industrije in obrti. Ta naš velesejem ni navadna reklama za prodajo in dobiček, marveč ta krasen vzorčni velesejem nudi obiskovalcem vse, kar premore pridno delo, volja življenja in marljiva vztrajnost. Očarani so domačini, ko vidijo kaj v skupnosti dela zmora posameznik. Poleg okusnega aranžma, poleg udobnosti, ki se nudi obiskovalcu, preidemo na stvarno izložbo in kratek opis razstavljenega dela.

Rekli so in mnogo se je pisalo, da Slovenci nimamo industrije, rekli so, da je naša obrt še v poletju in jedva zadostuje domačim potrebam. Res je, da ima naša gruda bogate neizčrpne vire surovin ali letošnji velesejem dokazuje, da nam ni treba teh surovin izvažati tujim producentom, marveč smo v stanu, da jih izrabljamo in izdelujemo sami. Paviljon za paviljonom, izložba za izložbo nas očarajo s svojimi krasnimi in umetniško dovršenimi izdelki vseh vrst. Od najmanjše obrti do tehnično dovršenih izdelkov s pomočjo najmodernejših strojev nudi ta izložba. Vzorčni velesejem se naziva ta prireditev in priznati moramo, da so to res vzorci, prvovrstni, ki lahko tekmujejo z izdelki svetovno priznanih industrijskih narodov. Jugoslavija je bila dosedaj znana le kot agrarna država. Ljubljana s svojimi velesejmi pa nudi priliko, da lahko spozna in uvideva ves svet, da ne pridelujemo samo žita in moke, ampak da smo zmožni tudi zmleti to žito z lastnimi stroji, to moko spremeniti v najboljše izdelke in da znamo vse naravne zaklade izdelati tudi v prvovrstne izdelke. Nemogoče je označiti vse marljive delavce na polju naše industrije, obrti in trgovine.

Vse, kar je treba, vse kar potrebuješ, ne samo kot posameznik, marveč tudi kar potrebuje množica, dobiš v teh izložbah. Poleg tega so vsi izdelki izloženi v tako okusnih in naravnost vabljenih potezah, da obiskovalce očarajo. Tu so delali delavci, obrtniki, podjetniki in umetniki. Vse kar tvori in predstavlja naše delo, je na tem malem prostoru bogato zastopano, umetniško razloženo. Od male obrti, ki jo združujejo v veliko celoto posamezne zadruge, pa do velikih obratov, ki nastopajo kot močnejši sami in samostojno, vidimo na našem velesejmu trud dela naših rok, vidimo izdelke, ki ne potrebujejo nikake reklame, marveč samo priznanje.

In ko si tako že truden od razgleda najraznovrstnejših industrijskih in obrtnih izdelkov na velesejmu, se ti oko razveseli pri pogledu na krasno cvetje in zelenje, na razne cvetlične skupine, ki so spremenile sejmšče v pravcati park. Glavni prospekt od vhoda je letos čisto drug, odprt, ker se je trafika, ki ga je preje zapirala, prestavila sedaj na desno stran. Združene opekarne so nadomestile svojo prejšnjo skromno kolibo z naravnost monumentalno zgradbo v surovosti zidanih. Izginila je tudi markantna piramida Papir-šefa in s tem se je zopet pridobilo več zraka in pregleda po lepo zeleno zaraščenem razstavnem prostoru, premežem po sistematično izpeljanih, z belim peskom posutih komunikacijah. Tik za novim

paviljonom Združenih opekaren je zgradilo stavbeno podjetje Ivan Ogrin priprosto, toda okusen in svojemu namenu popolnoma odgovarjajoč paviljonček.

Za Paviljonom Stanka Ferjančiča »Triglav« je postavila trdnica Höntsch okusen cvetličnjak, poleg njega pa brizga v zrak vodo tudi letos vodomet trdnice Toman. Pred paviljonom »F« je zgradilo gradbeno podjetje ing. Accetto posebno, zelo zanimivo zgradbico v sistemu »Seydl«. Tudi trdnica »Split« se nam predstavlja z lepim, nameu primernim paviljonom. Jekleni zvonovi jeseniške Kranjske industrijske družbe so se zopet preselili na staro sejmšče, na njih lanskoletnem prostoru pa, na novem sejmšču, je razstavil inspektorat ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani v Döckerjevi baraki iz reparacijskega blaga, kjer je umeščena zelo interesantna in poučna higijska razstava in kjer se brezplačno röntgenizira ter se vrše sklopična predavanja zdravstvene vsebine. Omeniti moramo na starem sejmšču še zvonove Združenih strojnih tovarn in livarn v Ljubljani. Zvonovi imajo zares krasen glas in izredno okusne oblike, okrašene z umetniško dovršenimi ornamenti moderniziranega romansko-bizantinskega sloga.

V paviljonu »L« pa ima letos nadvaldo zelena barva in pod njegovo streho se skriva »Priroda Slovenije«, to je planinsko-lovska razstava. Skrajni čas je, da mi naše gospodarstvo temeljito spremenimo, posebno še, da se okoristimo kolikor mogoče z naravnimi krasotami naše zemlje, ki so zaeno tudi naše prirodno bogastvo. Treba je privabiti tujce, treba je dvigniti tujski promet, kar nam bo gotovo prinašalo lepe dohodke. Treba pa je tudi, da se mi sami seznanimo z vso krasoto in z vsemi tajnostmi prirode. Ta namen ima planinsko-lovska razstava, kjer se z raznimi prirodnimi predmeti, slikami, grafičnimi tabelami in drugimi pomočki uvajajo obiskovalci velesejma v vse čare naših pokrajin. Opozarjajo se na razne dohodke, ki jih nudi pametno izkoriščanje naravnih krasot, in na zabavo, ki jo nudi priroda. Seznanjajo se pa tudi z industrijo, ki je v neposredni zvezi s takimi podjetji. Paviljon »L« je razdeljen v oddelke za tujski promet, za turizmo, lov in ribarstvo. Propaganda za tujski promet je kot taka v zvezi z ostalimi panogami. Turisti kažejo z razstavljenimi slikami krasoto pokrajin in prijetnih izletov, kakor tudi zimski sport, ki je v zvezi s turistikom. Razstavljeni so razni predmeti, ki jih rabi turizma. Poleg turistik je razstavljeno tudi vse potrebno za lov. Razstavljeno je tudi rogovje in razne druge lovske trofeje.

Priznati se mora vsem, ki so sodelovali pri letošnjem velesejmu, da so dokazovali s svojim požrtvovalnim delom, da razumejo naš razvoj, da vedo, kaj je podlaga življenja da delajo in s tem udeležujejo geslo življenja: »V delu je moč«.

Otvoritev letošnjega velesejma. Letošnji velesejem se odpravi slavnostno danes ob 1½ 10 dopoldne. Splošen dostop na sejmšče od 12. ure naprej.

K otvoritvi velesejma. Velikega župana mariborske oblasti bo pri današnji otvoritvi velesejma zastopal g. okrajni glavar dr. Marko Ipavic.

Prodaja legitimacij. Permanentne legitimacije se prodajajo že na velesejmu pri dnevnih blagajnah. V izogib navalu na otvoritveni dan, se naproša občinstvo, da si jih oskrbi že sedaj.

Opozorjamo občinstvo, da si more nabaviti legitimacije za poljuben vstop na velesejem po Din 50.— tudi pri Tourist-Office (Putnik) na Aleksandrovi cesti in pri Zdravniški banki v Ljubljani, da se tako izogne drena-

nju pri blagajnicah ob vstopu na sejmšče. Letošnji velesejem nudi s svojo lovsko-planinsko in higijsko razstavo ter z nadvse okusnimi izložbami po paviljonihih toliko zanimivosti, da si jih ni mogoče z enkratnim obiskom ogledati, zato je v interesu vsakega posameznika, da si raje nabavi permanentno legitimacijo.

Ekspozitura »Slovenec« uprave na velesejmu ima kot lani svoj prostor pri vhodu na desni strani poleg sejmškega poštnega urada. Ondi se prodaja »Slovenec«, obenem pa sprejemajo novi naročniki na naše časopise ter oglašajo. Cenjeni naročniki dobe ond vse tozadevna pojasnila.

Skauti na velesejmu. Naša vrla skautska organizacija se bo letos zopet izkazala v službi velesejma. Kako lepo so lansko leto držali red, sprejemali tujce na kolodvoru in jih vodili na odkazana stanovanja. Gostje velesejma odnašajo s seboj najboljše utise o naši vrli skautski organizaciji, ki je popolnoma na svojem mestu. Ze lansko leto so se gostje napram sejmškemu ravnateljstvu najlaskaveje izrazili o disciplini, redu in služnosti naših skautov.

Menjalnica na velesejmu. Za čas letošnjega velesejma bo poslovala v »D« paviljonu takoj ob vhodu na sejmšče na desno menjalnica Ljubljanske kreditne banke, s čimur je posebno ustrezno trgovski publiki.

Paviljon »G«. Elektrostrojna industrija, tvornica železnih vijakov in kisika (oxigen), Vojnovič & Cie, Ljubljana-Vič. Trdnica ustanovljena leta 1908 kot koncesionirano podjetje za gradbo električnih naprav, veletrgovina vseh tehničnih in elektrotehničnih predmetov in strojev. Trdnica ima obširne trgovske lokale v Ljubljani, Dunajska cesta 22. Leta 1918 kupila je trdnica bivši valjni mlin in druge tovarniške prostore na Viču pri Ljubljani ter tam uredila strojno-elektromehanično delavnico, tvornico za izdelovanje kisika (oxigen) ter tvornico železnih vijakov za les, katere je urejena z najnovejšimi stroji (avtomati). Za pogon strojev ima tudi lastno vodno silo. Trdnica razstavi letos lastne izdelke, ter izdelke trdnice Jugoslovanske »Ganz«, katero zastopa za Slovenijo.

V higijski razstavi na velesejmu predava danes ob štirih popoldne predstojnik higijskega zavoda dr. Ivo Pirc o »Higijskem preporodu ljudstva«.

Svetilnik iz čokolade na velesejmu. V paviljonu »H« vzbuja posebno pozornost iz čokolade zgrajen 3,50 m visok stolp, ki predstavlja morski svetilnik. Na vrhu svetilnika luč v pestrih barvah. Stolp je razstavila znana tovarna čokolade Karl Zolokar v Mariboru. Izdelki te trdnice, ki prihaja na trg pod imenom MIRIM ČOKOLADA so prvovrstne kakovosti. Častitamo trdnici na njenem uspehu, a Mirim čokolado toplo priporočamo.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani razstavijo na ljubljanskem velesejmu od 15.—25. t. m. štiri bronaste zvonove in sicer H 2152 kg (normalna teža 2200). Dis 1023 kg (1060). Eis 632 kg (640) in Gis 470 kg (460). Kakor vsi izdelki te stare in edine ljubljanske zvonarne, odlikujejo se tudi razstavljeni zvonovi s krasno zunanjsčino in z mogočnimi srebrnočistimi glasovi. Uliti so iz najboljšega materiala. Vsak interesent si more ogledati v zvonarni (Karlovaška cesta 1) tudi druge zvonove iste kakovosti. Naročbe se sprejemajo na sejmšču in v zvonarni.

Priporočamo Ljubljanski posojilnic, ki posluje v novoporemljenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg 6 ter obrestuje hranilne vloge najugodnejše. Opozorjamo na oglas.

»Stora« d. d., tovarna za zavese, pregrinjala in vezanine, Št. Vid nad Ljubljano.

Ze lansko leto je spadal oddelek tovarne »Stora« na ljubljanskem velesejmu med najlepše bisere, letos pa je »Stora« sama sebe naravnost prekorsila. Tovarna izdeluje na 53 strojih z električnim pogonom, med njimi so stroji-velikani po 11 m dolžine, vse vrste in tehniške vezenin, zavese in pregrinjala. Glede velikosti in vsestranosti je »Stora« edino podjetje te vrste v Jugoslaviji ter z lahkoto krije vso potrebo države. Ker tudi v bližnjem inozemstvu ni nobenega sličnega podjetja, je to za »Storo« izrednega pomena. Izdelki tovarne so znani in razširjeni ne le po celi Jugoslaviji, temveč si je s svojimi res prvovrstnimi in veleokusnimi izdelki pridobila tudi priznanje inozemstva ter pričela eksportirati zlasti na Anglesko in v Italijo. Dobila je celo naročilo iz daljne Avstralije. V tovarni je stalno zaposlenih okoli 100 oseb. Da bi se tudi najširšemu občinstvu pokazalo lepoto in domačnost prijetno okrašenega doma, je opremila tovarna takoj poleg svojega oddelka kompleten interieur. Od vsakdanjih skrbi utrujenemu človeku pač nič bolj ne prija, kot prijazno okrašena sobica s svojim svečanostnim večernim razpoloženjem. Nekulturni narodi se radi lišpajo, kulturni narodi pa potrebujejo v svojih dekoracijah neke izbranosti. Razstava »Store« ima namen povzdigniti v najširšem občinstvu čut za lepoto. »Krasni svoj dom« naj postane geslo vsake naše hiše, zlasti pa naših gospodinj. Sploh je opažati med št. Vidčani izredno sposobnost in podjetnost, kajti od mizarskega mojstra Roka Berliča iz Št. Vida nad Ljubljano (Zapuže) poleg izdelkov »Store« razstavljena spalna soba je v resnici prvovrsten izdelek, ne samo kar se tiče okusa, temveč se zamore kosati tudi glede fine izdelave s prvimi tovarniki. Če pa povprašate po ceni,

boste prijetno iznenadeni glede njene solidnosti. — Razstavni paviljon H oddelek 310 in 309.

Ljubljanske novice.

Ij Ata. Včeraj so se ata počutili silno slabo. Bodlo jih je in pikalo in cukalo od pleše do gole pete, da jim ni bilo obstanka. Še popeljni niso nič pomagali. Potem pa še ta glava! Ta je bolela, da ata niso vedeli več, ali je ura devet ali deset. Bila je pa točno deset, ko so ata vstali in storili trden sklep, da gredo v špital. Ko so se lepo umili in preoblekli, so se vsedli pred pošto na tramvaj, plačali 6 + 2 kroni. Nobel geht die Welt zugrund', so rekli ata in se pripeljali s svojimi bolečinami pred državno bolnico. Tam se jim je najprej zafržmagalo, da jih ni sprejel sam šef zdravstvenega odseka, ki mora biti vendar najboljši izmed vseh dohtarjev, (če bi njihov šef!), potem so se pa le udali v svojo usodo in so prav lepo ubogali. Mlad gospod jim je napisal nekaj na bel listek in jih je poslal najprej tja, kjer v ušesa gledajo. Tam jih je sprejel gospod z velikim očesom sredi čela, pod tem očesom je imel pa še navadne oči in na teh očeh špegle. Nastavljal je na atova ušesa razne piščalke in ata so slišali vse, kar je dohtar hotel. Končno je dohtar napisal na listek: Sliši rasti travo in celo popeljne pod Tivoli — in je ata poslal na oddelek, kjer gledajo oči. Gledajo sicer vsake oči, ampak tam gledajo dohtarji s svojimi očmi druge oči. Dohtar je natikal na atov nos — schön rot gefärbt, bitte sehr — vse vrste špegle, potem je pa še sam natekal ene špegle in gledal skozi nje v atove oči. Nekaj časa je gledal, potem pa zapisal na listek: P(acijent) vidi izborni, vidi celo v prihodnjost. On vidi celo, da bo vlada padla v soboto točno ob 14. uri 37 minut in 59 sekund. — S tem listko mje poslal ata naprej preko brvi v neko drugo poslopje. Tam so jih sprejeli zopet neki drug gospod dohtar. Ta gospod so imeli pa zlate špegle. »Aha«, so dejali ata, »ta gospod bodo ta pravi, ti imajo špegle, ki nekaj veljajo.« Pa so rekli gospod z zlatimi špegli atu: »Vas hudo glava boli, kajne? Bomo kmalu pogledali kaj je!« — Gospod z zlatimi špegli so vsadili ata v mehak fotelj, potem so pa postavili pred ata velik inštrument in napravili temo v sobi. Potem so pa gospod dohtar začeli gledati. Ko so nekaj časa gledali skozi zlate špegle v inštrument, so vprašali: »Kaj vas pa pravzaprav boli?« — »V možganih me boli, v možganih«, so rekli ata. — »To pa že ne bo, ker možganov v vaši glavi inštrument nič ne kaže«, so rekli gospod dohtar, »ampak sama ajdovica je notri, sama ajdovica!« — »Jemnas, jemnas«, so zastokalati ata, »kako pa to?« — »Le potrpite, ata, so rekli nato gospod dohtar, »bomo pa še en vijak privili, da bomo videli še bolj natanko.« Ko so gospod dohtar vijak še nekoliko privili in zopet pogledali v inštrument, pa so vzklili: »Je že, je že! Ga že imamo! Ata, ga že imamo! Kar vstanite, sedaj je pa že dobro!« — Gospod dohtar so zopet napravili svetlo, potem so se vsedli za mizo in nekaj napisali, nazadnje so pa dali atu v roke bel listek. »Je že dobro, ata, zbogom! Pa lepo ubogajte!« Ko so pa ata prišli iz špitala, so pogledali, kaj je napisal dohtar, ki ima zlate špegle. Pa so brali: »Namesto možganov ajdovica. Sredi ajdovice »Fremdkörper« in še ta ima kurje oko. Terapija: Vsak dan enkrat zum Maček, dem weltberühmten, tam za vodo, vsak drug teden pa naj pacient obišče tistega gospoda, ki so zdaj za Topolavca. Splošno stanje slabo, pacient neozdravljiv.« Ko so ata to prebrali, so jo takoj ves srečen in vesel vrezali tja za vodo.

Ij Humoristična stanovska tekma med ljubljanskimi tiskarji nogometaši in zagrebškimi tiskarji nogometaši se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 4. uri popoldne na igrišču Ilirije. Zagrebški tiskarji so pozvali ljubljanske tiskarje na boj na zelenem polju, kateremu so se ljubljanski tiskarji odzvali. Moštvo ljubljanskih tiskarjev bo sestavljeno po večini iz reprezentančno debelih in suhih neznančev, ki bodo že s samo telesno postavostjo vzbujali strah in grozo. Med njimi se nahaja par pravih fenomenov telesne lepote. Favorit moštva je golman, ki bo s palico v desnici branil svoje svetišče. Ker je dotičnik predsednik športnega kluba, posreduje obilo teoretičnega znanja, ki ga bo moral v nedeljo uporabiti tudi v praksi. Ostali zbrani cvet se odlikuje s svojimi plattusi — plešami — kratkimi in ravnimi nogami, s čimer bodo zmožni zbuditi med publiko, zadiviljeno nad lepim športom, obilo zabave.

Ij Iz strahu pred materjo. Neko podjetno, komaj 16 letno dekle, ki stanuje pri svoji materi na Martinovi cesti, je predvčerajšnjem izostalo z doma pozno v noč. Iz strahu pred materjo je skočilo skozi okno s prvega nadstropja na Martinovo cesto in se precej poškodovalo. Prepeljali so jo v bolnico.

Ij Zadruga tapetnikov, preprogarjev, izdelovalcev žimnic in izdelovalcev posteljnine za ljubljansko blast naznanja, da se prične pomagalska preizkušnja dne 1. septembra t. l. Prijave je naslovite na načelnika Josipa Sluga, tapetniški mojster, Ljubljana, Rimska cesta 21, od 26. t. m.

Poravnajte naročnino!

Londonske pogodbe.

(Od našega londonskega poročevalca.)

Zadnji parlamentarni teden pred počitnicami je bil dramatičen. Po dolgih naporih se je reparacijska konferenca prišla bliže miru ter se zedinila v glavnih točkah, da poizkusi izvesti načrt, ki ga je ameriški general Dawes predložil Evropi, češ to je edini izhod iz pogubnega gospodarskega položaja, ki ga je ustvarila vojna in ki so ga povojne ekstremistične ideologije še poslabšale. Nemški delegati so bili povabljeni, da se pridružijo sporazumu, prvič na dolgem križevem potu mednarodnih konferenc, ne, da pod pritiskom groženj, ampak prostovoljno izjavijo svojo dobro voljo in svojo pripravljenost za sodelovanje pri morebiti zadnjem velikem rešilnem poizkusu iz gospodarske zmede. Mi se nočemo dotakniti vprašanja o meritornosti tega koraka, hočemo samo navesti fakt ter pristaviti, da je angleški ministrski predsednik pokazal neustrašenost, ki je njegovi predhodniki niso poznali. Novi reparacijski načrt, namenjen za prihodnja desetletja, je brez vrednosti, ako je najpoglavnejši podpis bil izsiljen s kazenskimi grožnjami. S tega stališča je prihod nemškega kanclerja v Londonu ravno po 10 letih od izbruha svetovne vojske velikega komena. Obligacije, ki jih je naložil nemškemu narodu versajski mir, bodo izgubile neprijetno obliko diktata ter našle svoj vir v etični odgovornosti, ki jo je Nemčija prostovoljno prevzela nase. Mi se veselimo te nove baze v evropski politiki.

Medtem ko si je angleška vlada prizadevala, da postavi reparacijsko vprašanje na moralno podlago, ter je videla, da se njen trud ni napačno razumel od strani bivših zaveznikov, se je končala tudi trimesečna rusko-angleška konferenca. Ne navadno dramatičen izid teh razgovorov je morda malo osenčil zanimanje za velikanško nemško-francosko dramo. Zunanje ministrstvo je nekega jutra že lakonično naznanilo, da so se pogajanja z Rusijo ponesrečila. Prihodnji dan je javnost brala zopet lakonično novico, da se bodo pogodbe podpisale. To se je zgodilo 8. t. m. Angleško-ruska pogodba zahteva seveda poseben študij in nočemo v tem oziru nikako prejedicati diskusiji o njih politični in gospodarski vrednosti. To pa bo dovoljeno konstatirati, da je treba državniškega duha in državniške dalekovidnosti, ako minoritetni ministrski predsednik velikega imperija pogumno prereže žično oviro okrog obubožane Rusije ter v imenu miru in gospodarskega preroda pokliče veliki ruski narod nazaj v svetovno gospodarsko enoto. Argumentacije o sedanjem režimu v Rusiji niso konstruktivne. Ta je slab ali je pa dober in diskusija za in za proti se lahko nadaljuje do sodnjega dne. Edino, kar morajo državniki imeti pred očmi, je dejstvo, da se nahaja v Evropi velikanško ozemlje, ki ne rodi in ki razpada in da na tem ozemlju prebiva 130 milijonov nesrečnih, siromašnih bitij. Ako bemo Lloyd George-jev in Lloyd Curzonov komentar, ki sta ju podala zadnji dan zborničnega zasedanja, dobimo seveda vtis, da je Labour vlada nekaj monstuma, ki hoče zmetati Angleže v žrelo boljševikov. Toda ne smemo pozabiti, da se je prvemu državniku v Genovi ponesrečilo, Rusijo do zadnjega izkoristiti in da je markis Curzon znan slavofoh med angleškimi državniki. Tudi neka vrsta časopisja izliva blato na nove pogodbe in na vlado, toda javnost je danes preveč izobražena, da bi ne videla v tej nenadni gonji volilnega krika za volitve, ki seveda ne morejo biti več daleč.

Atmosfera je torej že prenasajena. Urejene razmere se napovedujejo za kontinent, a porodne bolečine so tako strašne, ker treba je najprej spreobrniti miselnost narodov, ki so se navadili na neredno medsebojno nezaupljivost. Ako k temu še pridemo otopelost angleške industrije z raznimi posledicami na brezposelnost in na davke, potem je razvidno, da je »average Englishman« postal nervozen. Vrh vse te nervoznosti pa sedaj nankrat še izbruhne Irska kriza. Anglež se boji irskih kriz, ker jim ni konca in ker navadno porajajo vlade. Irskega vprašanja ni mogoče rešiti; če streljaš na zajca, zadeneš in obiješ medveda.

Tudi o tem vprašanju je treba posebej spregovoriti. Kriza je nastala nepričakovano in za enkrat je izgledala, kot da bo vihar res izbruhnil. Situacija je na kratko sledeča: Irski otok je razdeljen v dve politični enoti; irska svobodna država in Ulster. Prva je popolnoma avtonomna in uživa status Kanade, druga je neko avtonomno telo, ki ima svoj parlament, a ga financira angleška vlada. Ulster pošilja 6 poslancev v London. Polovica Ulsterske province je katoliška in Svobodna država se seveda ni dala pregovoriti, da bi prepuстила te katoličane njihovi usodi. Težava je sedaj v tem, da je britanska vlada pod L. George-m 1. 1920 garantirala Ulsterju nedotakljivost njenega teritorija ter za 2 leti pozneje v Irski pogodbi obljubila Svobodni državi, da bo sestavila komisijo, ki naj izboljša severne meje po principu plebiscita. Katoliška Svobodna država sedaj

zahteva izvršitev tega paragrafa ter dokazuje, da je polovica Ulstra voljna preiti v Svobodno državo, medtem ko se Ulster sklicuje na svojo pogodbo, ki ji garantira integriteto.

Labour vlada je tudi tukaj pokazala korajžo in dobro voljo. Odločila se je izvesti pogodbo s Svobodno državo, postaviti komisijo in ji prepustiti delo razmejitve. Ta sklep je zbudil ostre komentarje med konservativno stranko, ki je svoje dni zagrešila in ki še vedno patronizira svoj greh nad irskim katolicizmom.

Zanimivosti.

Nov vesoljni potop.

V Liège ali Liüttichu v Belgiji zboruje te dni kongres prirodoslovcev. Priporočujejo nam o napredovanju tehnike in naravoslovja. Vse polno različnega; človek kar ne bi verjel. Tako pravi znani pariški profesor Barbier, da je imel v boju proti tuberkulozi velike uspehe s sokom orhidej, ki ga pripravljajo bolniki vbrizgajo. V lažjih slučajih je bolnike popolnoma ozdravil, v težjih je pa vsaj potek boleznih ustavil. Sklicuje se na celo vrsto medicinskih avtoritet, ki so njegov način zdravljenja preskusili in so rekli, da pomeni to odkritje nov čas v boju proti tuberkulozi.

Astronom Verunet je govoril o novih hipotezah glede domnevane starosti našega solnčnega sistema. V nasprotju z astronomi prejšnjih let trdi, da solnčnice ni staro več sto milijonov let, kakor so prej mislili, temveč samo tri milijone let. Novi računi so tudi pokazali, da je največja hitrost planetov 1300 kilometrov na sekundo in da se noben planet v vesoljstvu ne giblje hitreje.

Francoz Chaptal je govoril o pomenu brezžičnega brzojava za poljedelstvo. Radio bo po njegovem mnenju uvedel novo dobo v poljedelstvu. Hitro in po ceni lahko naznanimo tudi najbolj oddaljenim kmetom, kakšno bo najbrž vreme, ali je pričakovati solnce ali dežja ali vetra. Tako bo kmet lahko počakal vremena, ki bo njegovemu delu najbolj prikladno. Trajalo bo pa še nekaj časa, preden si bodo mogli vsi kmetje nabaviti potrebne aparate.

Veliko pozornost je vzbudilo predavanje belgijskega geologa Bellotta, ki je govoril o novem vesoljnem potopu, ki človeštvu grozi. Povedal je stare reči, a v novi obliki, ki bolj vleče. Rekel je, da ne moremo govoriti o enem samem vesoljnem potopu. Ni bil eden, bilo jih je dvaintrideset, in dvaintridesetkrat je zadela zemljo ta grozna nesreča. Kadar je prišel naš planet v območje kozmične (svetovne) megle, takrat je bil vesoljni potop. Oceani preplavijo kontinente in ves geološki sestav se predruja. To se je zgodilo že dvaintridesetkrat. Ni izključeno, da se je nahajala naša Evropa nekoč tam, kjer je sedaj Veliki ocean in da je samo vsled zemske katastrofe priromala na svoje sedanje mesto. Ni torej nemogoče, da bo v prihodnjih stoletjih kakšna nova katastrofa nakazala Evropi spet drugo mesto. Če je ne bodo požrli do takrat že uničujoči žarki groznega Angleža Grindell-Matthewsa.

Sicer je pa o premikanju ekvatorja in tečaja že pred več kot dvajset leti izdal krasno delo jezuit pater Kreichgauer; v zadnjih letih je postavil novo hipotezo o premikanju kontinentov sedanji profesor geografije na univerzi v Gradcu, Wegener.

ODVETNIKOV ZAGOVOR.

Za učenjaka na Francoskem je največja čast, če ga sprejmejo v akademijo. Leta 1923 so sprejeli v akademijo enega najodličnejših odvetnikov v Parizu, Henri Roberta. O njem pripovedujejo marsikako zanimivo dogodbico. Ena najbolj zanimivih je tale:

Leta 1890 je zagovarjal moža, ki je umoril svojo ženo. Takrat je bil Henri-Robert še mlad in v zagovoru še zelo ognjevit. Na koncu zagovora je zaklical: »Ta mož je svojo ženo oboževal. Le to mu je žal, da je dalj časa živel kakor ona. Hotel je najprej usmrtiti sebe, potem pa njo...« Seveda se je vse smejala, porotniki so bili dobre volje in je dobil morilec prav majhno kazeno.

KRATKI ODGOVORI IN POKLONI.

Voltaire je zvedel, da ga hoče pesnik Piron obiskati. Pritrdil je listek na vrata in je zapisal nanj: »Sem na deželi.«

Piron je prišel, je listek videl in je zapisal: »Kar tam ostanite!«

Prosper Merimeé (1803—1870) je znan francoski pisatelj, ravno tako njegov prijatelj Octave Feuillet (1821—1890). Merimeé je bil ostal nekoč v Parizu, Feuillet je bil pa šel v mesto Compiègne, kjer je bil francoski dvor. Hoteč zvedeti, če je na dvoru kaj novega, je pisal Merimeé prijatelju dopisnico, a brez besedila, temveč samo z enim samim vprašanjem. Ker se ni bilo zgodilo na dvoru nič takega, kar bi bilo vredno pisanja, je poslal Feuillet prijatelju prazen list; torej: nič.

PRIJAZNO.

Evgen Labiche (1815—1888, izgovori: labiš) je bil svojčas zelo znan pisatelj veselozigra. Neki igralec je prevzel v neki Labichevi veselozigri vlogo bolelega tovariša in je to pisatelju brzojavno naznanil. Labiche je stanoval na svojem posestvu blizu Pari-

Brezdvoma je pogled na V. Britanijo poučljiv za male nove narode. Na eni strani vidimo nevpogljivo voljo ostrejši se vojnih bremen ter si ohraniti produktivno moč nezaposlenih, na drugi strani pa energična prizadevanja otrebiti svet od nereda in ga spraviti v predvojne razmere, da bo zmožen kupovati blago, ki ga mu bo prodajal angleški trgovec.

Akoravno mi Slovani radi odrekamo Angležem vse čednosti, a eno imajo: konstruktivni so. Zidajo!

za. Igralec je na tihem upal, da bo prišel pisatelj sam pogledat, kako igrajo. Pošteno je bil torej razočaran, ko je dobil Labichev brzjavni odgovor: »Lepa hvala za svarilo.«

Neki drug igralec je pri skušnji kaj slabo izgovarjal in ga ni bilo skoraj nič mogoče razumeti. Igra je bila Labicheva, in je bil pri skušnji sam zraven. Ves nevoljen je rekel igralcu: »Nesrečneži! S čim naj se pa živim, če mi vse moje dovrtice pojeste?«

KAKO POSTOPAJO NA RUSKEM S SIMULANTIL.

Švedski slikar in pisatelj Albert Engström je prišel z daljšega poučnega potovanja po Rusiji. O tem poroča v »Švedskem dnevniku« in pripoveduje tudi tole dogodbico. Lenin je bil takrat še živ, to moramo pripomniti.

Bil je nabor, lepi fantje, a nobeden ni ne bil rad vojak. Prvi simulant: »Zelo sem bolan.« — Zdravnik: »Kaj ti manjka?« — »Srčno napako imam.« — »Rikov jo ima tudi, pa vendar dela. Potrjen. Marš!«

Drugi simulant: »Tako sem bolan.« — »Kaj ti manjka?« — »Na želodec imam rak.« — »Tročki ga ima tudi, pa vendar dela. Potrjen. Marš!«

Tretji simulant: »Tako sem bolan.« — »Kaj ti je?« — »Prismojen sem.« — »Lenin je tudi, pa vendar dela. Potrjen. Marš!«

BEBEC.

Viktor Hugo (1802—1885) je bil eden največjih francoskih romanopiscev in pesnikov, voditelj francoskega romantizma in celo Nemci ga štejejo med največje pesnike preteklega stoletja. Pokopali so ga z izrednim slujem v pariškem panteonu, kjer pokopujejo najbolj zaslužne Francoze.

Nekoč je povabil ugleden pariški poslanec več tovarišev na večerjo, med njimi tudi Hugoja. Ta je bil namreč tudi politik, velik nasprotnik Napoleona III., ki ga je imenoval v zasmehovalnem primerjanju z velikim stricem »Napoleona Malega«.

Ze davno je bila prešla ura, ko bi se bili imeli uesti k večerji, a sluga se še kar nič ni hotel prikazati in jih povabiti k pogrnjenju mizi. Neki domači hišni prijatelj, podpredsednik v parlamentu, je stopil k precej nervozni gospodinj in ji je šaljivo rekel: »Ali sem se zmotil? Mislim sem, da smo povabljeni na večerjo.«

Gospa mu je pošepetala: »Nesreča se je zgodila. Za štirinajst smo imeli pripravljeno, pa je v zadnjem trenutku moj svak sporočil, da ga ne bo. Hitro sem poslala po drugega štirinajstega; kajti med povabljenimi je eden, ki nikdar ne bi sedel pri mizi, kjer jih je trinajst.«

Par minut potem se pogovarja podpredsednik s Hugojem, s katerim sta bila dobra prijatelja. »Ali veste,« mu reče, »zakaj se ne usedemo k mizi?«

»Zakaj?«

»Ker je med nami bebec, ki se boji vsesti se k mizi, kjer bi jih bilo trinajst.«

Viktor Hugo se zavrnil, ga strogo pogleda in mu reče s svečanim glasom: »Ta bebec sem jaz.«

Znano je, da so ravno najbolj izobraženi ljudje pogosto najbolj praznovorni.

HUMOR IN IRONIJA.

Pesnik Jean Paul se je sprehajal po vrtu in je rekel: »Pravijo, da sem humorist. Kaj pa je humor? Sam tega ne vem.«

Tedaj je prišumela osa in mu je grozila z žalom. »Ali je to humor?« se je vprašal. »Ne, to ni humor, to je samo zasmeh, nič drugega.«

V istem trenutku se je pa vsedla muha na njegovo roko in ga je ujedla. »Ali je to humor?« se je spet vprašal in je pogledal nalahno otekajočo roko. »Ne, to ni humor, to je ironija.«

Tedaj je pa priletel ptiček mimo njega, je v letu pohlastnil oso in muho in mu je spustil nekaj na čelo. »O!« je zaklical Jean Paul in si je zbrisal sledove ptičkove prijaznosti, »sedaj pa vem: to je humor. Če vzameš strupenemu zasmehu in pikri ironiji želo in ju združiš v tako zlato kapljico, da, to je humor.«

IMUNIZIRANJE PROTI TUBERKULOZI.

Novo sredstvo pariškega Pasteur-jevega zavoda. Podpredsednik Pasteurjevega zavoda profesor Albert Calmette je v medicinski akademiji podal presenetljiva poročila o rezultatih raziskovanj za imuniziranje proti tuberkulozi. Preiskavanja trajajo že dvajset let. Sedaj so Calmette in tovariši sestavili neko sredstvo, imenovano B. C. G. To sredstvo, pravijo, postane tuberkuloze lahko prepreči. Sme se pa uporabljati samo pri osebah, ki niso še tuberkulozne; ker smo pa tuberkulozni skoraj vsi,

torej samo pri prav mladih ljudeh.

Prve poskuse so napravili na prav mladih otrocih, ki so jih vrgle tuberkulozne matere. Cepili so vsega skupaj 127 telet in so nato vsako leto na novo tisto sredstvo poskušali na njih. Ostala so popolnoma zdrava. Isto sredstvo so uporabili v francoski Gvineji na opicah in se je tudi pri teh izkazalo kot neškodljivo. Šele nato si je upal Calmette, da je uporabil sredstvo tudi pri dojenčkih. Vsega skupaj pri 247. Po poročilih nekega zdravnika in člana medicinske akademije so bili rezultati tudi pri otrocih zelo zadovoljivi, in vrhu tega živijo otroci še v okuženi okolici. Preiskave nadaljujejo, in sicer so sedaj na vrsti dojenčki istega pariškega okraja. Če se bo sredstvo res obneslo, bodo dojenčke imunizirali in ceplje nje vsako leto ponovili. S tem bo v boju proti tuberkulozi napravljen velikanski korak na prej.

Iz ženskega sveta.

KAJ SMO DOSEGLE V DESETH LETIH.

8. majnika je zboroval v Washingtonu v Ameriki peti kongres mednarodne ženske zveze za mir in svobodo. Predsednica Jane Adams je poročala o desetletnem delovanju zveze:

»Par mesecev po izbruhu vojske so prišle ženske iz dvanajst dežel skupaj v holandskem mestu Haag, da protestirajo proti vojski in agitirajo za konec morije. Imeli so jih takrat za zelo radikalne in bile so v vsaki deželi v veliki manjšini proti množicam, ki so bile zapadle vojni psihozi. Danes se zdi pač zelo lahko, da ženske iz vseh dežel protestirajo proti vojski, takrat je bilo pa to nevarno. In marsikatera se je tudi na tistem vpraševala, če je prav, da agitira proti vojski, če to njeni deželi morebiti ne škoduje. Prva mednarodna konferenca v Haagu je pa te dvome uničila in je ojačila ženske v njih boju za mir. Najprvo so delale na tistem, v majhnih skupinah. Ponej pa, ko obupa narodov ni bilo mogoče več zakriti in si je iskal duška, so nastopile v zborovanjih, ki so jim bile največje dvorane premajhne. Po premirju so zborovale v Zürichu, in ko so se objavile točke mirovne pogodbe v Versailles, so bile ženske prve, ki so protestirale, češ, da je mir krivičen. Urad so premestile iz Haaga v Zenevo, da so bile tam, kakor Zveza narodov, s katero so bile v stalnem stiku. Obenem so razširjale svoj delokrog, in je potovala v ta namen tajnica Emilija Balch v Vzhodno Evropo, koje jezike govori, Jane Adams pa celo v Indijo, na Kitajsko in Japonsko, da pridobita vodilne ženske teh dežel za skupno mirovno delo. Vseled te obsežne propagande je štela ženska zveza na dvanajstem kongresu v juliju 1921 že 22 dežel. Prav navduševalno je moralo vplivati, če so videle Evropejke, kako se trudijo Japonke in Indijke za dosego istega cilja.

Novo zvezo so se strnile, ko se je vršilo v decembru 1922 skupno zborovanje mednarodne združene zveze tudi žensko zborovanje z naslovom »nov mir«. Pri tej in drugih naslednjih priložnostih so videli politiki in narodni gospodarji, kako prijetno je, če obravnavajo na nevtralnih tleh ženske zveze stvari, ki jih drugje iz taktičnih razlogov ne morejo. Razširjenje zveze po toliko deželah je organizacijo ojačilo, novice iz vsega sveta so napravile urad v Ženevi dosti bolj zanimiv in mesečno poročilo je veliko bolj bogato. Seveda so pa sprejele ženske s tem društva kaj različnega ustroja in je že dopisovanje samo vzelo delu prejšnjo intenzivnost in se je navdušenje nekoliko poglelo. Med vojsko je bil že protest proti vojski sam na sebi program, sedaj je pa to nekaj čisto drugega. Časi, ko so bile dvorane natačene, so minuli, takrat je bilo delo za mir prav lahko in ni bila nobena beseda za želje in up poslušavcev dosti močna. Sedaj je prišel čas tihega učenja in razširjanja spoznanje resnice. Potrežljivo delo je težje, manj hvaležno in zahteva večje žrtve. Največji sovražnik ženskega organizatoričnega dela v Srednji Evropi je ubožanje in revščina onih slojev, ki najbolj delajo in so najbolj poštenovalni. A ravno revščina se najhitreje omili s tem, da se odpravi glavni njen vzrok, vojska. Težko je reči, kaj smo dosegli in če je bilo vse naše delo kaj odločilno. A uspeh v delu za mir je nekaj bistveno drugega kakor uspeh v političnem ali družabnem življenju. Če sem članica gibanja, ki hoče spremeniti obraz zemlje in utrditi srečo človekov vsaj v eni smeri, sem lahko zadovoljna, če sem imela tudi majhen uspeh in sem na mišljenje ljudstva vsaj malo vplivala v smislu tiste smeri. Tako delo se ne pozna takoj in ni vidno, to gre na dneve bodočnosti. Ne maramo varati samih sebe, pa vendar lahko rečemo, da je imelo naše delo uspeh. Sedaj pa na novo, tiho mirovno zborovanje!

Posetnikom velesejma

se priporoča, da SI OGLEDajo zalogo manufakture, galanterije in usnja pri trvdki

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSERJ

Ljubljana, Turjaški trg 1

Gospodarstvo.

Ivan Avsenek:

Razstave in sejmi.

I.

Teorija o svetovni trgovini je pred vojsko delala natančno razliko med pojmi: razstave in sejmi. Razstave so bile takrat pojmovane kotčasne, p o posebnih prilikah in brez vsakega sistema povzročene prireditve, kjer je bodisi narodna bodisi svetovna produkcija razstavila zadnje uspehe svojega dela in svrhu informacije najširšim slojem. Tipična razstava ni nikoli zasledovala čisto trgovskih načrtov, dasiravno so posamezni razstavljalci, kar je samo ob sebi umevno, hoteli izrabiti to priliko za svoje trgovske namene. Organizacija razstav sama po sebi pa je imela popolnoma netrговski namen, hotela je samo predložiti občinstvu materialni napredek te ali one panoge pridobitnega življenja, bodisi v ozkem nacionalnem, bodisi v širšem svetovnem obsegu. Temu namenu primerno je bil izbran prostor in čas, temu namenu se je podrejela vsa sestava z vso reklamo, ugodnostmi za obiskovalce i. t. d.

Sejmi so bili čisto nekaj drugega. Karakteristični znaki, ki so jih ločili od razstav, so bili predvsem periodičnost v času, vedno ista mesta, izrazito povdaranje samo trgovskega namena takih prireditev, stremjenje, da se na nje privabijo potom reklamo predvsem zainteresirani trgovski in industrijski krogi, polaganje male važnosti na obisk širokih mas iz oddaljenih krajev itd.

Ta dva tipa ravnokar omenjenih gospodarskih izložb sta pred vojno hodila vsak zase svojo pot. Razstave so se vedno bolj množile. Čim večje je bilo njihovo število, tem bolj so se diferencirale, tako da je danes že težko najti vidik, s katerega bi človek mogel podati pravilno razdelitev razstav v svetovne, lokalne, strokovne, jubilejne itd.

Predvojni sejmi pa so vedno bolj propadali. Za mednarodno trgovino je bil pred vojsko edino važen semenj v Lipskem. Veliko manj sta že pomenila semnja v Nižjem Novgorodu in Irbitu. Sejmom je podkopal pravico do obstoja razvoj modernega prometa in pa trgovina na daljavo. Trgovina na daljavo je odjemalcu omogočila potom podrobno izdelanih mednarodnih kontraktov, vzorcev, katalogov, cenikov in vedno bolj splošno priznanih trgovskih običajev, potnikov, agentov in komisijonarjev za vse točke kupne pogodbe nakup najrazličnejšega blaga iz najrazličnejših krajev sveta, ne da bi bilo odjemalcu treba stopiti v neposreden stik s prodajalcem. Razvoj prometnih sredstev pa mu je omogočil dovoz blaga z najmanjšimi stroški in brez vsakega rizika. Zato ni čudno, da so še ti trije sejmi, ki smo jih gori omenili, že preživeli višek svojega razvoja. Semenj v Lipskem je bil na vrhuncu že v 60.—70. letih preteklega stoletja, potem pa se je stalno spreminjal in počasi postal skoraj celoletni semenj v eni sami ulici v Lipskem. Sejmi v Nižjem Novgorodu in Irbitu pa sta doživela svoje najlepše dneve tik pred otvoritvijo sibirskih železnic. Ko je speljala ta železnica, sta začela pojemati.

II.

Po vojni se je v vseh državah, v srednjeevropskih kot v zavezniških, pojavila naenkrat cela vrsta vzorčnih semnjev. Skoraj istodobna otvoritev cele vrste takih prireditev je temeljila na sledečih važnejših vzrokih: nastala je cela vrsta novih držav, kojih vsaka si je prizadevala na vse mogoče načine, da opozori svet na svoj obstoj. Narodna zavest je takrat zaplapolala zelo visoko in ni čuda, da je v gospodarskem življenju izrabila ravno izložbe v svrhu reklame za svoje narodno gospodarstvo.

Ziveli smo dalje od konca vojske v morebiti malo pretirani domnevi, da je svetovna produkcija tako desorganizirana in razbita, da ni mogoče več dobiti točnega pregleda o njej praktičnemu podjetniku tekom kratkega časa, ki ga more žrtvovati v ta namen. Zato naj bi ti sejmi pokazali ne el svetu, ampak tudi trgovcu in industriji, kakšen je položaj produkcije in kakšno blago lahko kje dobi.

In slednjič je treba opozoriti še na tole dejstvo: Pomanjkanje blaga je bilo ob koncu vojske tako bžutno, da se je vsakdo udajal pesimističnim nazorom in da smo bili po večini prepričani, da bo lakota za gladom trpela še bogve kako dolgo, in imela težke posledice nepreglednega obsega za razvoj celega narodnega gospodarstva. Sejmi pa so imeli namen, da tem pesimistično pobarvanim nazorom pomorejo do novega upanja in pokažejo, da se produkcija da hitro prilagoditi tudi še tako radikalnim političnim spremembam.

III.

Danes pa je situacija drugačna. Svet pozna nove države, je prilično poučen o njih in ima v rokah že nekaj dejstev za oceno njihove gospodarske vrednosti. Reklame v tem oziru torej ni treba več.

Tudi pregled svetovne produkcije je postal danes že zelo olajšan in v glavnih predmetih mednarodne trgovine, predvsem v surovinah za industrijo in poljedelskih izdelkih, smo danes glede informacij že tam, kjer smo bili pred vojsko.

Lakota za gladom je popolnoma prenehala. Zivimo že v času nadprodukcije, ki pa vendar ne trpi še tako dolgo, da bi jo morali smatrati za periodično trajno.

IV.

Kot vidimo, je neverjetno hitri gospodarski razvoj zadnjih 5 let že uničil nekaj najvažnejših vzrokov in povodov za prireditve, ki jih poznamo pod imenom vzorčnih semnjev. Potemtakem bi vzorčne sejme kmalu čakal konec. Da so pa kljub temu še vedno potrebni in privlačni, se imajo zahvaliti svoji organizaciji. Po svoji organizaciji namreč ne spadajo ne v vrsto predvojnih razstav in tudi ne v vrsto predvojnih vzorčnih semnjev. Njih bistvo leži nekako v sredi med obema tipoma, ki smo jih omenili gori. Imajo namreč mnogo karakterističnih znakov onega in drugega tipa, so mešanica razstave in vzorčnega sejma obenem. Do takega bistva jih je gnil povojni gospodarski razvoj in bodoča leta bodo pokazala, ali se bode ta novi povojni tip gospodarskih izložb mogel obdržati v svoji sedanjí karakteristični strukturi, ali pa bode zopet prišel nazaj pod pojem navedenih razstav, kajti vzorčni sejmi imajo v sodobnem prometu in trgovini na daljavo tako nevarne sovražnike, da se bodo kmaj obdržali.

Lokalne prireditve so seveda vedno zasidrane v čisto lokalnih gospodarskih razmerah in se gornja izvajanja ne morejo na nje brez vsega aplicirati. Vsekakor pa jih bo splošni val gospodarskega življenja počasi tudi potegnil med svoj vpliv in takrat bodo ostale le, če bodo dosti elastične in dosti karakteristične za gospodarsko življenje svojega območja.

Direktor Josip Gogala:

Vzgojni moment velesejmov.

>Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti,« tako je odgovoril moj sopotnik zabavljaju v vagonu, ki se je trudil, da bi druge prepričal, da smo gospodarsko majhni, slab narod, ki ne pomeni nič, ki je v vsakem oziru odvisen od inozemstva. Dal sem mu prav. Takih ljudi, ki samo zabavljajo in vse domače omalovažujejo, ne manjka nikjer. V kavarni, v gostilni, na sprehodu, na vlaku, povsod najdeš ljudi, ki kakor za plačilo samo zabavljajo: Kaj bomo mi, kaj mi pomenimo, kdo se zmeni za nas, mi smo ničla, velika ničla. Ako mladi ljudje, učenci — in te imam predvsem v mislih, ko govorim o vzgojnem momentu velesejmov — poslušajo tako govorjenje, ni čuda, da postanejo malodušni in se čutijo majhne. Take zunanje slabe vplive morata paralelizirati dom in šola. Njihova velika dolžnost je, izpodbiti v mladini napačne predstave in jih prepričati, da je zabavljanje neutemeljeno. Ali žal, moram konstatirati, da dom dostikrat zanemari svojo dolžnost, da se starši premalo pečajo z vzgojo svojih otrok in niti ne opazijo, kakšne predstave rastejo v otrocih.

Zato je tembolj dolžnost šole, da zastavi svojo moč, da uduši v mladih srcih kali malodušnosti in pokaže učencem stvari take, kakršne so. Učitelj, ki sam mora dobro poznati in obvladati praktične razmere, mora s svojo znanstveno sposobnostjo pridobiti srca učencev, da se mu popolnoma zaupajo in se mu čisto vdajo. V takem razpoloženju je vsaka učiteljeva beseda učencu sveta. Ko je učitelj tako pripravil ugodna tla, je njegovo delovanje lahko in če le hoče, zelo uspešno. Kmalu se mu posreči razbliniti napačne predstave in izbristati neugodne slike o siromašnosti in ničnosti domovine ter vcepiti učencem pravičen pojem o gospodarski moči naše države. Svoj teoretičen pouk pa mora učitelj praktično utrditi. To doseže na ta način, da skupno z učenci obiskuje razstave in vzorčne velesejme, kateri dajo priliko, da se vsakdo lahko pouči o naših praktičnih razmerah in spozna od blizu, koliko država v industrijskem in trgovskem oziru zmora. Ako učitelj pelje učence na velesejem in jim tamkaj razkazuje razvoj in napredek naše industrije ter jih pouči, na kakšni odlični višini stoji naša železninska, lesna, tiskarska, čevljarska, usnjarska, klobučarska, manufakturna, steklarska, urarska, papirna, svečarska, barvarska industrija itd., in jim razkaže, da izdelujemo sami v svoji državi najfinnejše veznine in čipke, čebelarke potrebščine, čepice, čokolado, čistila, čolne, svetilke, desinfekcijska sredstva, najrazličnejše stroje, razne esence, firnež, furnir, galanterijsko blago, galico, glavničke, umetna gnojila, transmisije, grafit, gumbe, gumijevе izdelke, harmonike, igrače, kandite, karbid, igralne karte, kemikalije, kirurško blago, žvepleno in karbolovo kislino, klej, klišee, razne konzerve, kopita za čevlje, kose, srpe, kovčke, kozmetična sredstva, lake, metalurgične izdelke, motorne pluge, nepremočljiv papir, parkete, peči, pile, pločevinate posode, puder, ravnila, sesalke, slamnike, svilu, svinec, šampanjec, živalne stroje, tehtnice, telefonske centrale, verige, vijake, vozove, razne vrvarske izdelke, zamaške, zrcala, zvonove in še drugih stvari z nebroj, se širi učencem oko in duh. Ko stopajo od pavilijona do pavilijona in se vrsti industrija za industrijo ter vidijo, da izdelujemo toliko predmetov doma, o čemer se jim prej niti sanjalo ni, tedaj se več njihov ponos, odločnejši so njihovi koraki, korajžnejše gledajo drug drugemu

v oči in samozavestno stopajo dalje, češ močne države sinovi smo. Ko zapuste prostore velesejma, se jim gabi samozapostavljanje, studijo se jim ljudje, ki so jim hoteli morda tendenciozno vcepiti napačne pojme, da smo majhni, siromašni, da smo vsestransko odvisni od inozemstva, da smo gospodarsko ničle. Obisk velesejma mora napraviti na vsakega obiskovalca, zlasti pa na mladino vtis velike gospodarske sile, vzbuditi mora zavest, da smo sinovi gospodarsko močne države in razplamteti mora v vseh srcih ljubezen do svoje domovine. Ako bi ne bilo institucije velesejmov, bi bilo absolutno nemogoče, da bi vsak posameznik mogel dobiti tudi le medlo sliko stopnje, na kateri stoji naša industrija in trgovina. Tavalji bi v misli, da moramo dobiti vse od tujcev, da smo absolutno in neizprosno navezani na inozemstvo. Velesejmi pa pokažejo, kako od leta do leta napredujemo, kako se vedno bolj osamosvojujemo, kako se odvisnost od importa letno manjša. In ta zavest in ta gotovost da tudi drugim pobudo. Pridnost in spretnost drugih vzbudita v njih podjetnost, da stopijo sami v krog aktivnih delavcev, da ustanavljajo nove industrije, ki korak za korakom boljšajo našo trgovinsko bilanco.

DR. IVAN SLOKAR:

Izhod iz gospodarske krize.

Ob priliki otvoritve letošnjega ljubljanskega velesejma se mi zdi koristno izpregovoriti nekaj besed o gospodarski krizi in o poti k omejitvi in likvidaciji splošne stagnacije.

Položaj našega gospodarstva je brez dvoma težek, ampak na vsak način še vedno ugodnejši kot v drugih državah, pri katerih je bila inflacija mnogo močnejša in so potemtakem tudi posledice mnogo občutnejše. Splošna prevelika podjetnost, preobširno izrabljanje in prekomerno dovoljevanje kreditov, deloma tudi v investicijske svrhe, so imeli za posledico imobilizacijo precejšnjega dela denarnih sredstev, naloženih od ljudstva pri bankah in drugih denarnih zavodih. Bojazan pred popolno devalvacijo denarja je igrala pri tem precej odločilno vlogo.

V zvezi z zmanjšano vrednostjo naše valute je rastla kreditna potreba za trgovino in industrijo od meseca do meseca. Vsi proračuni za podjetja, ki so se še ustanavljala so postali iluzorični, ker je vsako tako podjetje, ko je bilo dograjeno in ko je začelo obratovati, rabilo 3 do 5 krat več denarnih sredstev, kot je bilo prvotno zamišljeno. — Kmalu je presegala rastoča potreba po denarju dotok novih vlog v denarne zavode. Že leta 1922 se je potemtakem pojavila precejšnja napetost denarnega trga, ki se je v preteklem letu spremenila v akutno krizo. Dvigi vlog so bili pri vseh denarnih zavodih tako ogromni, da se je kmalu začela velika konkurenca za nove denarne vire, ki je prisilila tudi najsolidnejše in najmočnejše banke na isto pot. Obrestna mera za vloge se je dvignila na 12 in 14 odst.; izven Slovenije so se plačevale še višje obresti. Denarni zavodi so morali omejiti dovoljevanje novih kreditov, ter deloma restringirati že obstoječe. Debetna obrestna mera je poskočila na 18 do 20 odst., tudi 24 odst. obresti niso bile redke, izven Slovenije so dosegle tudi višino do 30 odst.

S tem so prišla podjetja, ki ne razpolagajo z zadostnimi lastnimi sredstvi v skrajno neugoden položaj. Na eni strani občutna stagnacija in nevarnost popuščanja cen, na drugi strani ogromna obrestna bremena, ki so požirala celokupni dobiček. Tudi ostala splošna režijska je postala previsoka z ozirom na skrajno slabo trgovsko konjunkturo. Niso redki slučaj, da so bilance vsled teh bremen izkazovale zelo občutne izgube. Na ta način so se masčevale pogrešne uštanovitve podjetij brez dovoljne finančne podlage v času inflacijske dobe.

Denarni zavodi so prestali to dobo skrajnega pomanjkanja likvidnih sredstev v splošnem dobro in je gotovo znamenje zdrave podlage naše denarne organizacije, da so z dvema večjima izjemoma (v Zagrebu in Belgradu) izostali polomi, kot smo jih doživeli v Češkoslovaški republiki in v Avstriji.

Pretekla kriza je bila za denarne zavode in za vse pridobitne kroge izvrstna šola in svarilo za bodočnost. Sedaj, ko je likvidnost denarnih sredstev v Sloveniji zopet v normalnem tiru, morajo denarni zavodi nadaljevati svoje delo v prospeh narodnega gospodarstva z mo opreznostjo, ki jo zahtevajo nove razmere. Če hočemo sanirati škodo, ki jo je povzročila pretekla denarna kriza, moramo v prvi vrsti preprečiti ponovno imobilizacijo denarnega trga.

Povsem nevzdržna in za razvoj našega gospodarstva nemogoča je današnja visoka debetna obrestna mera. Vprašanje znižanja obrestne stopnje je za našo industrijo in trgovino življenskega pomena. To vprašanje je zelo delikatne narave in težko izvedljivo, dokler nudijo slabše fundirana podjetja prekomerne obresti. Edino dotok cenejšega inozemskega kapitala v velikem obsegu bi pospešil rešitev tega problema. Inozemski denar bi moral priti k nam brez posredovanja dunajskih finančnih krogov, ki nam ga podražijo in ki spravijo naš denarni trg v odvisnost od njihovega položaja, kar smo morali nred kratkim preizkusiti.

Najboljši izhod bi bil, če bi se posrečilo dobiti kako večjo dolgoročno inozemsko posojilo, za katero bi prevzela garancijo Narodna banka. Ta naj bi dovoljevala iz tega posojila kredite pod kautelami in pogoji, ki veljajo sicer za reeskomptne kredite Narodne banke, edino brez omejitve na blagovne menice. Če bi bilo to posojilo za obnovo našega gospodarstva tako obsežno, da bi povzročilo znatno pocenitev domačega denarja, bi bila zopet dana možnost rentabilnosti vsem podjetjem, ki so po svoji naravi navezana na večje kredite, ki pa imajo v ostalem vse pred pogoje za prosperiteto.

Na ta način bi se doseglo, da bi tuj kapital res pomagal našemu narodnemu gospodarstvu in bi se preprečile nadaljne odtujitve važnih industrijskih podjetij, ki smo jih doživeli v zadnjem času. Niso ravno najslabša podjetja, ki so iz teh razlogov zopet ali pa celo na novo prešla v inozemske roke. Zdrava je pritegnitev tujega kapitala le, če se ta udeležuje kot upnik, niltakor pa ne kot odločujoči družabnik ali celo kot neomejen lastnik tuzemskih podjetij.

Gnila in nezdrava podjetja se pa morajo na vsak način likvidirati in njihove uprave morajo imeti pogum, da likvidacijo čimprej izvedejo, ker bo pri poznejši likvidaciji odgovornost za upravo večja in škoda za lastnika občutnejša.

Poleg znižanja obrestne mere je za sanacijo našega gospodarstva v številnih slučajih potrebno znatno znižanje splošne režijske, redukcija nepotrebne uradništva, strogo varčevanje pri vseh izdatkih in skrajna omejitev pri investicijskih. V tem oziru je zlasti pri manjših denarnih javodih priporočljiva fuzija z drugimi zavodi iste vrste, ker se na ta način režijske postavke najbolj občutno znižajo.

Od zelo velike važnosti je tudi izenačenje davčnih bremen v naši državi, kar pa danes še nismo dosegli.

Za obstoj in procvit naše mlade domače industrije je neobhodno potrebna zadostna carinska zaščita pred mogočno zunanjo konkurenco. To zaščito pogrešamo do danes v potrebnem obsegu, upamo pa, da bodo kmalu merodajni činitelji uvideli njeno posebno važnost in neobhodno potrebo, če se hočemo gospodarsko osamosvojiti, izrabiti v tuzemstvu naše surovine, omejiti uvoz tujih izdelkov in s tem pomagati naši valuti, našemu ljudstvu in državnim financam.

DR. JAKOB MOHORIČ:

Pomen pravosodstva za razvoj trgovine.

Že v krajevni domači trgovini igra zaupanje veliko vlogo. Ker si v trgovini stojita največkrat nasproti trgovec strokovnjak in nepoučen lajik, je to že samo po sebi za nepoštenjaka izkušnjava za prevare in izrabljanje. Čim manjša je splošna izobrazba v kaki deželi, tem pogostejše in različnejše prevare se vrše in tem večje je splošno nezaupanje do trgovcev.

Če je že domač kupovalec lajik v težavnem položaju nasproti trgovcu strokovnjaku, koliko bolj je težko stališče tujca v drugi državi, ki tam kupuje ali prodaja izvežbanim trgovcem. V tem slučaju ne igra vloge samo poznanje robe in trgovskega poslovanja, ampak je treba poznati tudi trgovsko pravo, trgovske običaje in nešteto drugih stvari, ki igrajo v trgovini vlogo.

Poslovna morala, trgovska poštenost je v vsaki deželi prvi predpogoj za razvitje zdrave trgovine zlasti z inozemstvom. Seveda si trgovina upa tudi v kraje z nizko trgovsko moralno, računa pa tedaj pač toliko višjo zavarovalno premijo proti škodam iz prevar in kalkulira to premijo pri cenah.

Toda tudi v deželah z visoko trgovsko moralno so vedno mogoče izjeme in nazadnje tudi med trgovci poštenjaki lahko nastanejo diference. Malokateri stan tolikokrat potrebuje sodne intervencije kakor trgovski. Zato je tudi nivo sodišč za trgovstvo vsake dežele izredne važnosti.

Katero zahteve ima trgovstvo do sodne uprave? Predvsem je potrebna objektivnost in stvarnost sodišč. Pravica je temelj trgovstva. Izredne važnosti je hitro in točno poslovanje. Posebno v časih hitrih in velikih izprememb ne pomaga nič najpravičnejše sodišče, če je prepočasno. V zadnjih letih smo doživljali, da so trgovci po par letih pravde dobili, razmere so se pa med tem že tako izpremenile, da bi bilo zanje skoraj boljše v gmotnem oziru, če bi jih bili izgubili. — Mnogokrat ima sodna intervencija, zlasti v trgovskih zadevah pomen samo, če hitro reši sporno vprašanje. Dalje mora trgovsko pravosodstvo po inteligenci in naprednosti biti strokovno vsaj na isti višini kot najnaprednejši del trgovskega stanu. Zastareli birokrat naj ne razvoja o najvažnejših pojavih stalnega trgovskega napredovanja. In nazadnje pa vendar ne nazadnje ne sme, biti pravosodstvo predrago.

V koliko odgovarja naše slovensko pravosodstvo tem zahtevam? Najslabše je rešeno vprašanje hitrega, promptnega poslovanja. Za čas tako hitrih izprememb gospodarskih prilik je naše pravosodstvo gotovo prepočasno in preokorno. Zato si marsikdo že želi surogata v borznem razsodišču. V tem položju je treba izpremembe in pravzaprav je

čudno, da od trgovskega stanu samega ni več inicijative v tem oziru. Seveda je v drugih pokrajinah še slabše kakor v Sloveniji. Tudi drago je naše pravosodstvo dovolj. Zakon o takсах in pristojbinah je zelo potreben izpremembe. Žal se v podrobnem razpravo o tem ne morem spustiti. Tudi odvetniška tarifa bi se brez vsake škode lahko izpremenila.

Kar tiče kvalitete sodnikov, se velikokrat sliši, da pada. Prenizke plače so kolikor toliko krive, da najboljši moči beže iz sodniške službe.

V celoti lahko reče vsakdo, kdor ima opravka s sodišči drugod, da naša slovenska sodišča z malimi izjemami častno zdrže primero z drugimi, da smo še lahko hvaležni, da je tako. Obenem pa moramo poudariti, da mora ravno naše trgovstvo biti čuvar ugleda in visokega nivoja naših sodišč, ker ni samo trgovstvo odvisno od dobrega sodstva, ampak je tudi trgovstvo odgovorno za višino in ugled sodne uprave.

Janko Jovan.

Preokret v žitni trgovini.

Situacija na žitnem trgu se je razjasnila. Danes je očito, da je bila nenadna hausa nastala vsled spretnih spekulacij ameriških žitnih magnatov. Cene pšenice so tekom enega meseca za 50 % poskočile. Cela spekulacija pa je bila tako spretno aranžirana, da je tok dvigovanja cen udri hipoma tudi na evropski kontinent in povzročil zmešnjavo na vseh žitnih tržiščih. Če pa pomislimo visoko ceno žita, nam mora biti, sedaj ko vidimo vzroke druginje, jasno, da se hausse na tak način, kot je bila inšcenirana, ni mogla dolgo vzdržati. Baissisti so se sicer pojavili v sredi najdivjeje bitke za cene, orožje, s katerim so razpolagali haussisti, je bilo skrbnejše pripravljeno. Največjo oporo so haussisti imeli v dnevnem in strokovnem časopisu, kar jim je pomagalo do njihovih uspehov.

Zanimivo je bilo opazovati razvoj cen, kakor se je pojavil pod vtisom Amerike na evropskih tržiščih. Amerikanska spekulacija je razširjala v svet poročila, da je žetev v Ameriki in to zlasti v Kanadi za celih 40 % pod ono iz leta 1923. Podobno so se glasila situacijska poročila pri nas. Zlasti žetev onih držav, ki prihajajo kot naša izvozna tržišča v pošte, je bila skrajno pesimistično označena. Napovedali so se kupci iz Češke, Avstrije, Nemčije, Italije in Grčije, ki naj v par tednih pokupijo cel prebitek naše žetve. Trdno razpoloženje je pospeševalo končno dejstvo, da so največjo živahnost pri nakupih razvile firme, ki zastopajo importne hiše v Avstriji in Češkem, dalje da se so pojavili italijanski in grški nakupovalci, ki so plačevali brez odpora vsakodnevne cene, ne oziraje se na vedno nove poviške. To je šlo pa dotlej, da je cena pšenice dosegla ceno Din 400 za 100 kg oddajna postaja v Vojvodini. Le prav kratak čas so cene prestopile to višino in se nagibale na temelju Din 420—430, ko se je nenadoma pod vtisom ameriških poročil izvršil preokret. Pri ceni Din 420 so zlasti kupci, ki so vršili nakupe po naročilu italijanskih trgovcev, ne le vstavili daljni nakup temveč pričeli ponujati že zaključeno blago.

Pod vtisom razpoloženja teh so pričeli tudi oni nakupovalci, katerim ni bilo ležeče na učinkovitem blagu, ampak na prodaji sklepov in kasiranju diferenc, hiteti s prodajo, kar vse je vedno bolj tlačilo cene nazaj. Časopisje je poročalo o paniki, ki je nastala v Novem Sadu na žitnem trgu in objavljalo cene, na katere pa faktično tudi v času balse žito ni padlo. Posledica tega je bila, da so zlasti mlini in oddaljeni interesi stopili v rezervo. Tudi slovensko časopisje je o padanju cen prinašalo pretirana poročila.

Ko so se jele cene žitu dvigati, pojavili so se takoj glasovi o nameranih ukrepih vlade, ki da hoče naredbenim potom preprečiti druginjo in to zlasti z začasnimi prepovedjo izvoza. Pozdravljati se mora pasivnost vlade v tem pogledu, ker bi vsak umetni poskus situacijo le poslabšal. Prepoved izvoza bi začasno ustavila trgovino, nedvomno pa bi imela zelo slabe valutne posledice. Padec valute bi sam na sebi moral na blago podražilno vplivati, vsled česar bi bil končni efekt pasiven, kajti izvoz je eden glavnih faktorjev, ki vplivajo na valuto, a prepoved istega bi pomenila poslabšati trgovsko bilanco naše države, vsled česar bi bilo vsako umetno poseganje v trgovino zelo odgovoren in nevaren eksperiment.

Padanju cen sledi redno stagnacija v trgovini. Zadnja leta smo doživeli večkrat, da je taka stagnacija trajala več tednov, pa tudi več mesecev. Pri zadnji žitni haissi tega ni bilo. Ravno v času, ko je nastopilo odnehanje v cenah, je dovolila Madžarska uvoz tujega žita v svrhu uveljavljanja in prost izvoz izdelkov iz uvoženega žita. Vsled tega so pričeli ravno v času, ko bi se sicer pričakovala stagnacija, v velikih množinah izvažati žito v Madžarsko. Ta izvoz se vrši tudi sedaj še nemoteno naprej, in prav ta okolnost je zadržala prenatrpano padanje cen. Mirno se more trditi, da se od pričetka obstoja Jugoslavije in v enakem času po žetvi nikdar ni toliko žita izvozilo, kakor letos. Posledica živahnega izvoza se vidi že v trdnem

stanu dinarja, ko pač sedaj ni drugih ekonomskih razlogov za to.

Kakor že omenjeno, je živahno nakupovanje blaga za izvoz na Madžarsko omililo balse. Cene so sicer padale, vendar pa ne v istem tempu, kakor sicer. Cena je padla prve dni za polovico dinarja, a se je pod vtisom novega nakupa deloma zopet popravila in tako je bilo mogoče trgovinam, ki so si nabavile velike količine blaga, s sorazmerno malimi žrtvami realizirati sklepe.

Kakor je bilo iz poteka žitne kupčije ob žetvi razvidno, je bil glavni vzrok nepričakovane dvigovanja cen neorijentiranost o letini in posledno temu izraba poročil v spekulativne svrhe, a spekulacija je imela svoj pričetek pri ameriških veletrgovcih, ki so želi milijone dolarjev na diferencialih. Amerika hausse je imela odmeva pri nas tembolj, ker se je zaznalo, da je Bolgarska počenši s t. m. prepovedala izvoz žita, da je žetev na Madžarskem izpadla slabo in da je tudi žetev v Italiji mnogo slabjša, kot se je pričakovalo. To so na eni strani dejstva, ki govorijo za možnost lahke prodaje naših odvisnih zalog, na drugi strani pa prihajajo poročila iz Amerike, da so bila poročila o slabi žetvi pretirana, kar je tudi povzročilo padanje cen.

Danes, ko se tržna situacija precej mirneje presoja kot pred 14 dnevi, v času najhujšega pehanja za blago, se smatra, da se polagoma bližamo stabilizaciji žitnih cen. Vsekako pa bode, kakor vse kaže, notiranje cen na žitnih borzah v Ameriki in prvi vrsti odločilno tudi za naša tržišča in ta poročila so ugodna.

Ker je Slovenija pasivna pokrajina in se nakupi vrše v svrhu učinkovitega sprejema blaga, je zlasti za nas važno, da smo o tržni situaciji točno informirani.

Te informacije pa smo prejeli največ iz Novega Sada, in smo morali velikokrat konstatirati, da je bilo tam notiranje na borzi netočno in tendenciozno. Sklicevanje na notiranje v Novem Sadu je bila večkrat nada za neorijentirane kupce. Tako n. pr. je v mesecu juniju borza notirala pšenico vedno izpod dnevnice cene, a sedaj notira moko že nekaj dni stalno Din 610 dasi je dovolj ponudb po Din 580—590. Tako notiranja so v stanu speljati interese za blago na napačno pot, ne morejo pa biti ugledu borze v korist. Zagrebška borza opravlja tako malenkostno blagovno kupčijo, da njena notiranja za presojo trga sploh ne pridejo v poštev. Umljivo je, da se je iz notranjih razlogov na raznih drugih tržnih centrih pojavila želja po ustanovitvi blagovnih borz in to ne samo na krajih produkcije, temveč tudi na krajih konsuma. V čas otvoritve ljubljanske velesejme pada letos tudi čas otvoritve ljubljanske borze. Kakor je velesejem za našo industrijo velikega pomena, tako pričakujemo, da bode tudi nova ljubljanska borza pripomogla, da se naša trgovina s kmetijskimi pridelki osvoji odvisnosti in bode naš trgovski svet z objektivnimi poročili informiral o tržnem stanju.

* * *

g Platnena industrija, družba z o. z. Jarše, p. Domžale, Slovenija, SHS. Noben trgovec, ki stremi za solidnim trgovanjem, ne sme prezreti paviljona »J št. 405« nasproti velesejmski pisarni. Že dejstvo, da deluje ta industrija v sredi Slovenije, da zaposluje domače delovne moči, da razpolaga z izredno bogatim obratom, takorekoč sili h konzumu blaga. Pri svojem obratu vzgaja absolutne naše srednje tehnične šole k strokovnemu razumevanju lastne platnene produkcije. Smisel za njo se polagoma razvija doma; ni se treba torej več zatekati v tujino. Te vrste, je ta industrija prva v Jugoslaviji. Razveseljivo je, da kljub svojemu začetku beleži že številni nakup. Vse vrste platna: od navadnega domačega platna do najfinejšega damasta izdeluje ta industrija. Izdelki so vsi lični, trepčni in ceneni; tako skuša družba zadovoljiti svoje odjemalce v vsakem oziru. Ni treba kričeče reklame: blago samo kaže solidnost in resnost podjetja. Zato opozarjamo interese na bogato opremljeni paviljon, ki nudi vso mogočo izbiro, in na tvornico samo, ki obratuje le dve minuti oddaljena od postaje Jarše pri Kamniku.

4737

g Kolosalna nova iznajdba. Slovenec I. G. v Mariboru je iznašel trajno sredstvo proti stenici in ščurkom vseh vrst. Sredstvo deluje trajno in uničuje tudi jajčjo zalogo. Preparat je prozorna tekočina, ki ne maže, ne razjeda in ni strup. Ena steklenica zadostuje za tri sobe. Vse dosedanje tinkture so delovale samo začasno in je bilo treba mazati dvakrat na mesec. Vsled tega se je potrosilo mnogo denarja. Nova iznajdba vse te izdatke prihrani v 800 odstotni izmeri. Trajno sredstvo je patentirano z br. 2538 in se imenuje »Lucifera«. Praktični preizkusi »Luciferja« so pokazali presenetljive uspehe.

g Velesejem v Lipskem. Letošnji poletni velesejem v Lipskem je dosegel velik uspeh. Velesejem je posetilo 176.000 ljudi. Pri tem je bila večina tujcev. Jesenski velesejem se vrši v Lipskem med 31. avgustom in 6. septembrom ter obeta biti silno bogat in živahen.

g Slaba žetev na Ogrskem. Oficijelno poročilo ogrske vlade ceni letošnjo žetev pšenice na 1 milijon 372.000 ton napram 1 milijon 842.000 tonam v preteklem letu. Pridelek rži

se ceni na 584.000 ton (lani 794.000 ton), ječmena na 331.000 ton (lani 593.000 ton), ovsa pa na 255.000 ton (lani 398.000 ton). Posebno veliko je nazadovanje pri ječmenu, ker dosega letošnji žetveni rezultat le polovico onega iz lanskega leta.

g Sladkorna kampanja v Češkoslovaški. Iz Prage poročajo, da je izvoz sladkorja v prvih enajstih mesecih sladkorne kampanje t. j. od 1. septembra 1923 do 1. avgusta t. l. dosegel 644.000 ton napram 371.000 ton v istem razdobju preteklega kampanje 1922—1923. — Doma pa se je porabilo v prvih enajstih mesecih tekoče kampanje 341.000 ton napram 327.000 ton v istem razdobju preteklega kampanje 1922—1923.

Velika razstava konj na Ljubljanskem velesejmu

24. avgusta 1924 od 8 zjutraj do 6 zvečer.

Prosveta.

pr Nova knjiga dr. Opekovič govori. Dotiskuje se in bo do konca tega meseca izšla nova knjiga dr. M. Opekovič govori: Mesto na gori. Štirinajst govori o Cerki. Govori vsebujejo sledeča temata: I. Božja stavba. — II. Na temelju apostolov. — III. Neporušna. — IV. Trdnjava resnice. — V. In VI. Ti si Peter, t. j. skala. — VII. Nevredni papeži. — VIII. Vir življenja in svetosti. — IX. Ladja v vesoljnem potopu. — X. Še dva kamna spotike. — XI. Dobrotnica na zemlji. — XII. Cerkev samaritanska ljubezen. — XIII. Hiša božja in vrata nebeska. — XIV. Pojdimo za nebeško procesijo! — Upamo, da bodo po knjigi, zelo primerni in potrebni našemu času, kakor hitro izide, mnogoštevilno posegli zlasti boljši laički krogi. Cena še ni določena, pa bo kar mogoče zmerna. Naročila že naprej sprejema Prodajalna K. T. D. (H. Ničman) v Ljubljani, Kopitarjeva ulica.

pr Razstavo češke moderne umetnosti kolekcijo 325 del iz slikarstva, plastike, grafike in arhitekture, otvori Narodna galerija svečano danes ob pol eni uri v Jakopičevem paviljonu. K otvoritvi je prispela delegacija društva upodabljalcev umetnikov »Mánes« iz Prage, sestavljena iz podpredsednika prof. B. Krafke ter slikarjev Koníčka in J. Slavíčka.

pr Opozarjamo na razstavo ženskih ročnih del, ki jo ob času velesemnja priredi državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, in sicer na velesemnju, paviljo K, št. 519 c, in na Turjaškem trgu št. 6/II.

pr Plesni venček na Bledu. V soboto, dne 16. t. m. priredi v veliki dvorani Kazine znana mladostna slovenska plesalka Rut Vavpotičeva enkratni plesni večer z izbranim sporedom moderne in klasične glasbe. Spremlja jo mladi Karel Drnovšek s praškega konservatorija.

Iz Rogaške Slatine nam poročajo: V soboto zvečer se je tu vršil koncert na korist uboge šolske dece v veliki dvorani »Zdraviliškega doma«, ki pomeni pač višek letošnjih prireditev. Kajti nastopila je poleg popolnega zdraviliškega orkestra trojica izmed najbolj priznanih pevcev naše države: g. Rijavec, g. M. Zec in ga Lowczinska iz Belgrada. Sopranistinja ga Lowczinska ima prijeten in močan glas, ki je očitno sposoben še velikega napredka, basit g. M. Zec se je na mah uveljavil s svojim posebno v nižnjah mogočnim organom, pravi triumfator večera pa je bil zopet g. Rijavec. Vse pevce je z znano spretnostjo spremljal na klavirju g. župan Bizjak. Izreden užitek nam je še nudil vojaški orkester 32 moč pod vodstvom g. kapelnika Herroga s Schubertovo H-mol simfonijo in Dvořakovimi Slovanskimi plesi in vnovič smo se uverili, da take godbe Rogaška Slatina še ni imela. Dvorana je bila, kakor smo ob še vedni prenapolnjenosti zdravilišča tudi pričakovali, do zadnjega kotička zasedena od najizbrancejšega poslušalstva. Želeli bi si bili samo, da bi se nekateri izvajalci ne ponavljali leto za letom z istimi arijami in da bi pomislili, kako moti v tem pogledu izvežbano uho ne baš vzorna izgovarjava skoro samo tujih tekstov.

Narodno gledališče.

Premijera v ljubljanski drami. Drugi večer velesejma 16. t. m. ob 20. uri bo v dramskem gledališču premijera veseloigre »Firma P. B.«, katere vsebina je zajeta iz trgovskih krogov. Režira gospod Putjata, glavne vloge igrajo ga Šaričeva, ga Medvedova in gg. Šest, Lipah, Putjata itd. Pohoštvo za trgovsko pisarno v drugem dejanju je last tvrdke The Rex Co., kostumi modelov v prvem in drugem dejanju pa last tvrdke Bernatovič.

Red predstav za časa ljubljanske velesejme. Petek, 15. avgusta. Opera: Carjeva nevesta. Sobota, 16. avgusta. Drama: Firma P. B. Nedelja, 17. avgusta. Opera: Gorenjski slavček.

Ponedeljek, 18. avgusta: Zaprto. Torek, 19. avgusta. Opera: Cavalleria Rusticana, V vodnjaku.

Sreda, 20. avgusta. Drama: Firma P. B. Četrtek, 21. avgusta. Opera: Carjeva nevesta.

Začetek opernih predstav ob pol 8. uri, dramskih ob 8. uri zvečer. Uprava si pridržuje pravico eventualnih sprememb repertoarja.

Cerkveni vestnik.

c Shod križanske moške in mladeniške Marijine družbe bo danes zvečer izjemoma ob 7. uri (mesto ob 6.). Udeležba za vse člane obvezna.

c Evharistični shod na Vrhniki. V soboto in nedeljo se vrši natančno po sporedu, kot ga je prejela vsaka družina v vrhniški dekaniji. Vrhnikičani se z občudovanja vredno vne- mo pripravljajo, da bi shod potekel kar naj- veličastnejše. Število spovedancev raste od dne do dne in upamo, da po večini vsi doma- čini prejmo sv. zakramente. Okoličani, udele- žite se v čim večjem številu. Važno so vse točke programa od začetka do konca, zato pri- dite po možnosti že v soboto, ali vsaj v ne- deljo zjutraj, ne šele k procesiji ob sklepu! — Priprav. odbor.

Bolečine v želodcu, motene prebave, zdravilo zelo uspešno Markove kapljice iz Mestne lekarne v Zagrebu, ki se dobe za Ljubljano in okolico v lekarni Leustek.

Naznanila.

Savez grafičnih radnika-cin Jugoslavije, podružnica Ljubljana priredi v nedeljo, dne 17. avgusta 1924 ob priliki poseta grafičnega pevskega društva »Sloge« iz Zagreba veliko vrtno veselico združeno s koncertom na vrtu Narodnega doma. Po končanem pevskem sporedu prosta zabava, šaljava pošta, amerikan- ski zapor itd. Pri veselici sodeluje godba Zv. jugosl. železničarjev. Začetek ob 5. popoldne. Konec ob 2. zjutraj. V slučaju slabega vreme- na bo prireditev v veliki dvorani in vseh stranskih prostorih Nar. doma. — Za dobro pijačo in jestvine je preskrbljeno. Odbor.

Družba krščanskih mater v Šiški pri- redi v nedeljo, dne 17. avgusta družinski iz- let v spremstvu očetov in otrok v Tunice pri Kamniku. Odhod z gor. kolodvora zjutraj ob 5. Ob 8. sv. maša. Povratek v Šiško zve- čer ob 6.

Pevsko društvo »Zora« na Ječici prosla- vi v nedeljo 17. avgusta petletnico obstoja ter se pri tem spominja ustanovitelja, umr- lega g. Ivana Drobeža. Sv. maša bo ob 8. v cerkvi sv. Jurija v Stožicah, pri sv. maši poje pevski zbor »Zora«. Po sv. maši sesta- nek vseh članov in članic društva v pevski sobi pri g. Tavželj v Stožicah. — Odbor.

Železničarjem! V soboto dne 16. t. m. ob 19. uri se vrši v Rokodelskem domu v Ljub- ljani seja odbora vseh žel. organizacij, in si- cer skupna seja obeh pododborov (odbora za delavce in odbora za nastavljenost osebo). Te seje naj se udeležijo le izvoljeni odborniki ozi- roma delegirani zastopniki organizacij. V ne- deljo dne 17. t. m. pa se vrši tudi v Rokodel- skem domu sestanek železničarjev sploh, ka- terega se more udeležiti vsakdo.

Občni zbor Društva kmetijskih strokov- njakov za Slovenijo se vrši v soboto 16. t. m. ob 10. uri popoldne na vinarški in sadjarski šoli v Mariboru.

Pododbor ljubljanske podružnice S. D. Z. priredi v nedeljo 17. avgusta šaloigro »Nava- den človek« v dvorani kat. izobraž. društva v Dravljah ob pol 8. zvečer. K obilni udeležbi srčno vabljeni zlasti prijatelji našega dijaštva.

Društvo sejarmerjev za Slovenijo priredi v nedeljo, 17. t. m. ob 15. vrtno veselico v prostorih gostilne »Hribarjev gaj«. Za dobro in poceni jedajo in pijačo je preskrbljeno. Vstopnina 3 Din. Prijatelje zabave vabi k obilni udeležbi odbor.

»STENICOL« najboljšo sredstvo proti stenici. Glavna zaloga: Drogerija A. KANC — LJUBLJANA, židovska ulica št. 1.

Orlovski vestnik.

Trbovlje. Udeležnikom nedeljske okrož- ne prireditve naznanjamo, da je polovična vožnja zagotovljena, za tiste, ki so bolj težke hoje, bo vozil tudi avto k vsem vlakom. Na veselo svidenje!

Orlovski dom v Rogatecu. Šmarsko-Roga- ško orlovsko okrožje priredi v nedeljo, dne 17. avgusta t. l. orlovski dan v Rogatecu s sle- dečim sporedom: 1. Sprejem gostov pri ju- tranjem vlaku v Rogatecu. 2. Pohod na Glavni trg z godbo iz Radeč, kjer se vrše pozdravi g. župana in drugih. 3. Ob lepem vremenu sv. maša na prostem. 4. Po sv. maši javno zboro- vanje na trgu. Odmor in skušnje telovadec. 5. javna telovadba. 6. Po telovadbi prijateljska zabava. Bog živiti! — Odbor.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Me- jač.

Dijaški vestnik.

Kamniška podružnica SPZ vprizori da- nes ob pol 4. popoldne v Društvenem domu v Domžalah najlepšo slovensko šaloigro: »Veronika Deseniška«. Priprave vodi g. pi- satelj Oton Zupančič sam. Ljubljaničani in Kamničani imajo ugodno železniško zvezo. Pričakujemo vse prijatelje slovenske umet- nosti in idealnega dijaštva.

Podružnica S. D. Z. za ribniški okraj ima občni zbor v soboto 16. t. m.

Poslano.

Neznani škodoželjezi mi je za- palil gospodarsko poslopje, ki je pri belem dnevu pogorelo do tal. Nastalo škodo mi je zavarovalnica in po- zavarovalnica »Triglav«, pri kateri sem bil zava- rovan, zelo kulantno in točno izplačala, za kar se ji javno zahvaljujem in jo topla priporočam. — Kamnik, 12. avgusta 1924. — IVAN POLLAK, usnjar in posestnik.

Turistika in sport.

Strassenbahner Sportklub iz Grada igra v soboto 16. t. m. in v nedeljo 17. t. m. v Ljubljani dve nogometni tekmi, in sicer prvi dan proti Hermesu, drugi dan proti Iliriji. Obe tekmi se vršila na sportnem prostoru Ilirije ob Celovski cesti, nekoliko nad sejmiščem, obakrat ob 17.30 uri ter obetata dober uvod v jesensko nogometno sezono. Graško moštvo je doseglo letos več jako dobrih rezultatov in ima v svoji sredi nekaj znanih graških nogometašev, kakor branilca Sinkoviča, halfa Steikoglerja, Brandnerja itd. Zanimati utegne, da igra v moštvo več Slovencev in da je ustanovitelj in predsednik kluba Slovenec.

Mladinske pokalne tekme. Na igrišču Primorja ob Dunajski cesti se vrši danes dopoldne drugo kolo mladinskih nogometnih tekem, ki jih je razpisal LNP za igrače do starosti 17 let. Potem ko so izpadli z izgubljenimi tekmami iz prvega kola klubi Lask, Slovan, Panonija in Hermes, se sestaneta danes ob 9.15 Ilirija in Mladika ter ob 10.15 Primorje in Slovenija. Zmagovilec v teh dveh tekmah se kvalificirata za finale, ki se vrši v nedeljo 17. t. m. Določena dva kluba, ki sta izgubila proti finalistoma že v prvem kolu, se bosta istotako v nedeljo borila za tretje mesto; predvidoma sta to Hermes in Panonija, ako bosta današnja zmagovalca Ilirija in Primorje. Darila, ki jih nakloni LNP prvim trem klubom, so izložena v trgovini J. Gorec na Dunajski cesti.

Lahkoatletika tekmovanja za prvenstvo Slovenije so po sklepu včerajšnje seje lahkoatletskega podsaveza vnovič preložena, in sicer tokrat na 13. in 14. septembra. Popolnoma je spremenjen tudi tekmovalni program.

Plavalne tekme za prvenstvo Jugoslavije so se vršile 9. in 10. t. m. na Sušaku. Tekmovalo je 9 klubov s preko 100 tekmovalci ozir. tekmovalkami. Prireditelj je bila v tehničnem oziru dobro izvedena ter zaznamuje izvrsten moralni uspeh. Tekme so uspelo tudi v sportnem pogledu; doseglo se je osem novih jugoslov. rekordov. Neprijeten incident je povzročil splitski Jadran, ki se je branil izročiti prehodni pokal za prvenstvo v vodnem polu, ki je pripadal letos Somborskemu sportskemu združenju. Končna klasifikacija po klubih je sledeča: Prvak Jugoslavije za 1924: Viktorija, Sušak s 83 točkami; 2. Jadran, Split (56); 3. Som. S. U. (18); 4. Hašk, Zagreb (14); 5. Ilirija, Ljubljana (11), 6. Concordia, Zagreb (10); 7. Jug. Dubrovnik (4), 8. Brdjanin, Beograd, (1); 9. Jugoslavija, Beograd (1). Za Ilirijo je dosegel vse točke in časno peto mesto znani skakač Kordelič s tem, da se je plasiral na prvo mesto v skokih z desetmeterske in s trimeterske deske ter tretje mesto s petmeterske deske.

Naročajte „Slovenca“!

Poizvedovanja.

Našla se je ročna ženska torbica z nekaj denarjem. Dobi se pri tov. Kodelju, Prisojna ulica 7, II. nad.

Kanarček je priletel v stanovanje ravnatelja J. Jegliča, Ilirska ulica 27-I. — Lastnik naj se oglasi ravnatom od opoldne do dveh kadarkoli.

Bujni, svilasti lasje,

po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampooom!

Izpred sodišča.

Premeten slepar je dobil 13. avgusta zaslužen kazni za predrzne goljufije. Mož je sodišču dobro znan, ker je bil poleg več manjših kazni obsojen že enkrat radi goljufije na tri leta ječe, in sicer zaradi ponarjanja poštne nakaznice. Mož, ki je v občini na slabem glasu, je prišel dne 12. marca v Kamnik na sejem. Tam je ponujal raznim osebam zastavni listek in je prosil za 2000 Din posojila. Bil je tako radodaren, da je ponujal samo za dva dni kar 500 Din obrestil. Ta zastavni listek, ki se je glasil prvotno samo za en zlat prstan, cenjen na 40 Din, s posojilom za 30 Din, pa je Lavtar potvrdil s tem, da je pripisal na listek še eno motorno kolo, vredno 12.000 Din, za katero je pripisal 8000 Din posojila. In res je končno presleplil posestnika Kmetiča, da mu je posodil 2100 Din. V Kamniku pa je napravil še drugo sleparijo. Šel je k posestniku in trgovcu Trpinu in ga je prosil za večje posojilo za kratko dobo, češ da bo napravil dobro kupčijo. Trpine mu je obljubil denar, če mu pripelje priče, ki ga poznajo kdo da je. Lavtar je odšel. Kmalu se je pa vrnil in je ponudil Trpinu v zastavo konja, katerega mu je pripeljal istočasno neki 14 letni deček na dvorišče. Ko je Trpine ogledoval konja, je pa pristopil hlapec Mihael Kleindienst, ki je takoj spoznal konja in ugotovil, da je last Janeza Gubanca. Tudi je ugotovil, česar seveda Lavtar še ni vedel, da je ta Gubancov konj kobila, in da je tudi na eno oko slepa. Ko je videl Lavtar, da je začel v past, je pobegnil z dvorišča. — Lavtar je že pri prvi obravnavi odločno zanimal obe slepariji in je skušal sodišče prepričati, da je vse to napravil neki človek, ki je njemu popolnoma podoben. Da poišče tega na videz znanega neznanca je bila prva obravnavna preložena. Toda vse iskanje je bilo zaman. Pri ponovni obravnavi je Lavtar dosledno vztrajal pri svojem zagovoru. Vsem pričam je tajil v obraz, da on ni imel z njimi nobene posla. Ko je vprašal predsednik posestnika v Kranju Kmetiča: »No, ali ni bil pri vas en mož, ki je iskal posojila?« je odgovoril Kmetič: »Ja, tale je bil, gospod.« — »Vi ste prisegli,« mu pravi predsednik, »ali potrdite lahko to z vso gotovostjo?« — Kmetič:

»Ja, ta je bil, prisežem. V očeh imam še točno njegovo sliko. Ko mu takoj od začetka nisem hotel dati na ta papir denarja, je pripeljal babico Mohorjevo, ki mi je potrdila, da ga na videz pozna. In nato sem mu dal denar. Ko sem pa poslal zastavni listek v mestno zastavljalnico v Ljubljani, se je izkazala cela sleparija.« Tudi vse druge priče so potrdile obtožbeno identiteto, dasi se je on na vse pretege branil in se večkrat jokaje kregal, da on ni pravi zločinec. Pod pritiskom tolikih dokazov, pa se je senat končno le uveril, da je obtoženece pravi krivec, in je bil Lavtar obsojen radi hudodelstva goljufije na 18 mesecev težke ječe in mora povrniti vso kodo in stroške. Všteje pa se mu v kazen preiskovalni zapor od 27. marca.

Oba sta enaka, tako je razsodilo vzkljeno sodišče. — Sprla sta se v Dupljah pri Tržiču na Gorenjskem Janez Ster, že bolj prileten mož, in njegova sosedka, tudi precej huda, Marjana Rantova. Dne 6. maja je zopet prišel sosed okrog njene hiše in jo zmerjal z ne baš lepimi psovskami. Ona mu je seveda odgovarjala po svoje. In razjezil se je mož in je vrgel za njo poleno. Sosedka pa je pograbila burklje in je začela udrihati po njem. Zaključila se je predstava pred sodiščem, kjer sta bila oba obsojena in sicer Janez na 1 teden, Marjana pa na 3 tedne zapora, ker je poškodovala sosedu en prst, katerega ne bo mogel več rabiti. Oba sta se pritožila. On se je zagovarjal, da je žena strašno jezična in huda ter da ga je ona napadla. Ona pa je trdila, da ta sodba ni prav rečena in zapisana. Branila sem se res z burkljami. Šel je on proti meni z rokami in Bog sam me varuj, če bi prišla v njegove roke: Nj več b na bva živa! — Sodnik: »Ja, ali je mož že koga ubil?« — Žena: »No, še tega se manjka! Ubil ga še ni, kar jest vem, nabil jih je pa že precej!« — Sodišče je pustilo Janezu njegov teden, Marjani pa je znižalo kazni od 3 tednov tudi na en teden, tako, da sta sedaj oba enaka.

Zrtve podjetne »Malčič«. Svoječasno smo že poročali, da sta se sprla in stepla v Novem Vodmatu pri lepi »Malčič«, vasovalec in odslovljeni ženin Leopold Malin, delavec pri Slogradu in pa njegov srečnejši tekmeec delavec Karl Znidar. — Dne 24. junija zvečer je prišel k Malčiču Znidar v vas. Pri njej

pa je bil tudi Malin, ki je dekleta, s katerim sta že nekaj kupila, lepo prosil, naj ga ne pusti. Malčič pa ni hotela o tem nič slišati in je vztrajala pri novem zaročencu. — Ko je ugledal Znidar pri svoji nevesti prejšnjega fanta, ga je nahrulil: »Poba, kaj pa si govoril?« Nato ga je pograbil in ga je treščil z vso silo ob štedilnik, od koder je odletel stari ženin na tla. To ga je pa tako ujezilo, da je potegnil nož in je Znidarja pošteno oklal ter ga tako poškodoval, da so ga morali odpeljati takoj v bolnico, kjer so ga zdravili 14 dni. Še po odhodu iz bolnice je bil 25 dni za delo nesposoben. Malin se je zagovarjal s silobranom. Sodišče je po daljši obravnavi ugotovilo, da je Malin prekoračil meje silobrana in upoštevač vse olajševalne okoliščine je obsodilo junaka z nožem in jokavega obtožence samo na 3 mesece in mu je vstelo v kazni preiskovalni zapor. Glede odškodnine 10.000 Din, katero je zahteval Znidar, pa ga je zavrnilo na civilno sodišče.

DVA DIJAKA

sprejem na stanovanje in hrano. Elektr. razsvetljava in glasovir na razpolago. Naslov pri upravi pod 4719.

Sprejem v službo dobrega

tesača za trame

kateri bi imel stalno delo. Plača po dogovoru. Vpraša se pri upravi pod št. 4708.

Kupim tračno žago veliko in RIPPENROHRE (št. 4708).

Sedlarski VAJENEC

močan, se išče za takoj, ki ima veselje tudi za lakiranje vozov. Stanov. in hrana v hiši. — J. KOLAR, sedlar, Slov. Bistrica. 4707

Pri županstvu na RAKEKU je oddati službo

občinskega SLUGE

z mesečno plačo 375 Din, katere se sčasoma zviša. — Prosilci naj pravilno pokrovane prošnje vložijo pri županstvu do 30. avg. 1924.

Zahvala.

Ob smrti našega dragega soproga, ozir. sina in strica, gospoda

Mihaela Moškerca

izrekamo globoko zahvalo vsem, ki so za časa njegove dolge bolezni s telesno pomočjo in duševno tolažbo lajšali njegovo trpljenje in mu izkazovali svoje prijateljstvo, posebno presvetilemu g. knezoškofu dr. A. B. Jegliču in P. dr. Angeliku Tomincu; zdravnikom gg. dr. Robidi, dr. Stojcu in dr. Novaku; g. Antonu Volta; Katoliškemu tiskovnemu društvu; ravnatelju Konsumnega društva g. Alojziju Kocmurju in vsem odborikom ter posameznim uslužbencem. Takisto se toplo zahvaljujemo vsem, ki so pokojniku na njegovi zadnji poti izkazali poslednjo čast, zlasti: vsem društvom, ki so z zastavami šli v sprevedu, na čelu jim devicmarijapoljska delavska, pevskemu zboru »Ljubljane«, ljubljanski podružnici Jugoslovanskega novinarskega združenja, Delavski zvezi in Jugoslovanski strokovni zvezi in sploh vsem zastopnikom delavskih organizacij, zlasti tobačnemu delavstvu; od posameznih pa predvsem g. ljubljanskemu županu dr. Ljudevitu Periču in občinskim svetnikom ljubljanskega mesta, g. prvemu državnemu pravniku dr. Domenicu, g. deželnemu sodnemu svetniku dr. Pavlu Skabernetu in drugim gg. sodnikom, g. magistratnemu ravnatelju dr. Zarniku, ravnatelju pomožnih policijskih uradov g. Fin ku, zastopniku Kat. tisk. društva g. duhovnemu svetniku Antonu Čadežu in ravnatelju Jugoslovanske tiskarne g. Karlu Čeču, predsedniku Katoliškega akademikega starešinstva g. profesorju Jarcu in katoliškim starešinam ter vsem ostalim prijateljem pokojnikovim. Zahvaljujemo se iskreno tudi govornikom na grobu, gg. Francu Smodeju in dr. A. Gosarju kakor tudi vsem, ki so darovali vence.

Rodbina Moškerc.

«DELIKAT»

najfinije čajno MASLO izdeluje in prodaja mlekar- na KRISTOF, Ljubljana, Sv. Petra cesta 60. Istotam se kupi dobro ohranjen

— PISALNI STROJ. —

Mlajši POMOČNIK

vešč špecerije, išče mesta. Grem tudi v trgovino druge stroke, kjer bi služboval nekaj časa brezplačno. Ponudbe pod »Zanesljiv« št. 4715 na upravo »Slovenca«.

SPREJMEMO DO

20 VOZNIKOV

za dovoz hlovov iz gozda na parno žago KAJFEZ in HEINRIHAR, Crnolug (Gorški kotar). Istotam se sprejme za stalno delo 50 gozd- nih delavcev in tesačev. Zasluzek dober. Informacije daje A. Kajfež, Kočevje — in Vinko Heinrichar, Ljubljana, Dalmatinova ulica 7.

Pletilke

izurjene, ki razpolagajo z dobrim strojem, dobijo delo na dom. — F. in I. GORIČAR, Sv. Petra cesta 29, Ljublj.

Katerkoli SLUŽBE

ISČE 26-letni mladenič z znanjem slov., hrv., nem., in deloma italijan.; zmožen je strojeopisja in knjigovodstva. Nastop takoj ali pozneje. — Ponudbe pod šifro »Onesta« na poštni urad PIŠECE pri Brečicah. 4681

Absolventinja dvo- redne trg. šole išče primerno službo. Vešča je tudi nem. in srbohrvatskega jezika. Gre 1—2 meseca tudi brezplač. Cenj. ponudbe pod »Začetnica« št. 4672 na upravo lista

Fotografi- amaterji!

30 milijonov avstrij. kron za najlepši album. Pokažite v tekmi naše lepe pokrajine. Obrnite se nemudoma po pojasnila na »SANITAS« Celje 11.

„SLOVENEČ“

Dobro je vsikdar naložen denar, ki ga inserent izda

za oglase

po deželi najbolj razširjenem dnevniku. Vsak oglas, pa bodisi v veliki ali pa tudi v

najbolj

priprosti uspeh. Vsakomur torej, ki ima kaj naprodaj ali dobaviti, ali pa misli kaj kupiti, je »Slovenec« za insercijo ob vsaki priliki najbolj

je za vsakega trgovca in obrtnika najbolj primeren list za uspešno reklamo.

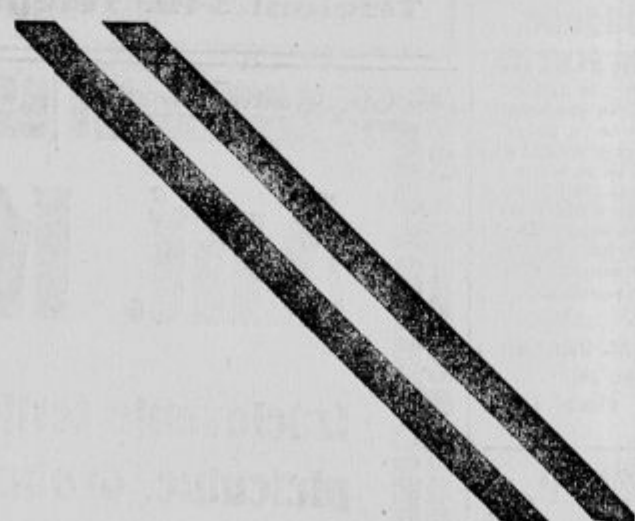
v tem mednarodnim ljudstvom po deželi naj- majhni obliki (najmanjši prostor za enkrat samo 5D) zagotovi oglaševalcu gotov

priporočljiv!

Zadružna
gospodarska
banka d. d.
v Ljubljani

Centrala:
Ljubljana

Podružnice:

Bled
Celje
Djakovo
Maribor
Novisad
Sarajevo
Sombor
Split
Šibenik

Lattermanov drevored!

LJUBLJANA

Lattermanov drevored!

Veliki potovalni Slavnostna predstava

CIRKUS COSSMY

Nastopajo prvovrstni svetovni artisti in zveri.

se vrši v sredo, dne 20. avgusta točno ob 8. uri
zvečer z obsežnim velemestnim sporedom

Natančnejši spored bo objavljen s plakati in z inserati po ljubljanskih dnevnikih.

VVe. Crespel & Fils, Lille

Vseh vrst SUKANEČ od skladišča Zagreb za:
tvornice čevljev
čevljarje
sedlarje in jermenarje
tapetnike.

Laneni in konopnjeni sukanec.

Generalno zastopstvo in skladišče:

KAROL DRESNER, Zagreb,

Boškovičeva 31.

WORTHINGTON-

SESALKA

rabljena, dobro ohranjena,
za 12 atm., črpalna zmog-
nost 200 do 250 l na minu-
to, se kupi. — Ponudbe na
upravnishvo lista pod šifro:
«Worthington-sesalka 4626».

Dva konja

(dirjača) po «Vandetti»
1 kočijaški voz, 2
faetona, konjska
opravaradi nakupa avtomobila ta-
koj po ugodni ceni za oddati
pri EGON SCHWAB, Ptuj.

KLAVIRJE

in HARMONIJE na obroke:
Bösendorfer, Förster, Stein-
way etc. Vse instrumente
za bleh- in štrah- godbo,
strune in žice vseh vrst na
debelo in drobno ALFONZ
BREZNİK, Ljubljana, Mestni
trg 3 (pri magistratu). Naj-
spodob. tvrdka Jugoslavije.DAMA se najhitreje mo-
derno in okusno počee z
uporabolasnega
obročkaVedno velika izbira vpletk
(kit). Priporočam se za vsa
lasna dela kakor tudi za
barvanje sivih las z «L'Oreal
Hene», tudi v modn. barvah.

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32.

Priporočamo tvrdko

Josip Petelinc

Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev,
brisačk, kloba, belega in
rujavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov, žlic,
vilic, sprehalnih palic, na-
hrbntnikov, potrebščin za
šivilje, krojače, Solingen
in za obrezovanje trt.

NA VELIKO IN MALO.

Kanalizira te edino s ce-
mentnimi cevmi značke

„Vulkan“

ki je strojni izdelek, presega vse
dosedanje ročno delo, gladko no-
tranost, na njej ne stike, je lažji,
kar je važno pri zeleniških trans-
portih in pri polaganju. Večja
zaloga cevi, strošnikov, plošč
za tla, izvršujem terasno in vse
stavbena dela.Jos. Cihlař, Ljubljana
Dunajska cesta 67. Telefon 735

Miši, podgane, stenice in ščurki

mora oginiti, ako upora-
ljate naša preizku ena sred-
stva, proti mišim in podga-
nam Din 750, za ščurke Din 10
za stenice Din 10, za mišje 6
Din, proti mrčesu Din 750 Din
mast proti ušem 5 Din, mast
proti ušem v ošleku 750 Din,
proti mravljam 750 Din. Ro-
tor za čiščenje madežev 7 Din
Posila po povzetju.«Artemes»,
laboratorij, M. Jünker,
Zagreb 39,
Petrinjska ulica 3/II.

Naznani!.

Na željo bivših odjemalcev
pošiljam zopet pristno bar-
vane z roko tkane kanafase,
cefire, platno, inlet, rjuhe,
flanele, barhente, delene,
robce itd. v Jugoslavijo. —
Vzorci zastoj in pošl. pro-
sto. Jaroslav MAREK, ročna
tkalnica v Bistrem pri No-
vem Mestu ob Met., Češko
Slov. Rep. 4350

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z o. z.

v novopreurejenih prostorih

V LJUBLJANI

MESTNI TRG 6

MESTNI TRG 6

obrestuje vloge na hranilne
knjižice in tekoči račun po

8 %

Večje in stalne vloge z od-
povednim rokom obrestuje
tudi višje po dogovoru.Sprejema v INKASO FAKTURE
in CESIJE TERJATEV.Posojila daje le proti popolni varnosti na
vknjižbo proti poroštvo in proti zastavitvi.

USTANOVLJENA leta 1846.

TELEFON štev. 533.

Gradbeno podjetje

G. Tönnies družba z o. z. Ljubljana

PISARNA: Dunajska cesta štev. 25.

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. —
ENODRUŽINSKE HIŠE v opeki in «Heraklitu» (najcenejši stavbni način). —
PROJEKTI za enodružinske hiše so na ogled v gradbeni pisarni. — Iz
lastne opekarne se nudi po konkurenč. cenah lepo, močno žgano OPEKO.
— Z lastnega gramozoloma vse vrste PESKA. — ZALOGA vsega gradbe-
nega materiala na MARTINOVI CESTI.Uvoz in prodaja razno-
vrstnega inozemskega
manufakturnega
blaga.

A. & E. Skaberné

Ljubljana

Mestni trg štev. 10.

Obiskovalci

Interesenti za pohištvo!

Velesojma!

Pozor!

Pozor!

PRED NAKUPOM POHIŠTVA si oglejte tudi moje JEDILNE
OPRAVE, popolnoma nove, lastnega izdelka, ki jih imam
naprodaj. — Delo solidno. — Sprejemam vsa v to stroko spa-
dajoča dela po načrtih. — Priporočam se

AVGUST ČERNE, Zg. Šiška 122.

ANTON KOBI

lesna industrija in eksportna trgovina

Centralna pisarna, Ljubljana Izanska 22.

Lastne parne žage in skladišča:
Borovnica, Ljubljana, Podpeč in
Begunje.TOVARNA zabojev po naročilu; ope-
karna, apnenca, UMETNI MLIN.Prva kranjska tovarna
upognjenega pohištva
iz masivnega impreg-
niranega lesa.

Zahtevajte katalog in cenik. — Ljubljanski velesojem

Paviljon „E“ št. 57a.

Telefoni 540. Telegrami Kobi Ljubljana.

Ant. Krisper

Izdelovanje čevljev. — Velika zaloga
pletenine, drobnega in galanterij-
skega blaga. — Eksport kranjskih
izdelkov: krtač, zobotrebecv itd.

TRGOVSKA BANKA D. D. - LJUBLJANA

Dunajska cesta 4 - (v lastni stavbi)

PODRUZNICE:

Maribor
Novomesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

KAPITAL IN REZERVE DIN 18.300.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: Trgovska

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža - Dravograd

Telefoni: 139, 146, 458

SUKNO

Gg. trgovcem!

Za jesensko in zimsko sezijo nabavi sem z ozirom na ljubljanski velesejem, primerno za vse pokrajine Jugoslavije izredno množino vsakovrstnega sukna. — Cene zelo ugodne. Izbera velika in znano strokovno izbrane kvalitete pri tvrdki

J. Grobelnik, Ljubljana

SUKNO

Vodne turbine

vsakovrstne in avtomatične

regulatorje

izdeluje pod ugodnimi pogoji

Inž. F. Schneider, Skofja loka

Ljubljanski velesejem paviljon „G.“ št. 253.

Najstarejša sedlarska delavnica

Josip Köhler, Ljubljana, Dunajska c. 19

prilagojena izdelava konjske OPREME ter vse sedlarske potrebe. Dalje priporoča opreme za pse in za dresuro ps. — Izdelujejo se tudi razni kovčegi, ženske ročne torbice, polne táske, nogometne žoge, nahrbtniki itd. — Popravila se izvršujejo točno. Delo solidno. Ceniki na razpolago.

Oglejte si pred nakupom

najboljše „PFAFF“ šivalne stroje.

„PUCH“

kolesa po ugodnih cenah in plačilnih pogojih pri

IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ulica št. 7

Sejmišče, paviljon „H“ 281-282

Ljubljanska menjalnica

Kolodvorska ulica 41.

(Vhod iz ulice)

Nakup in prodaja vsakovrstnih valut po najugodnejših dnevnih cenah.

Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo!

Na drobno! Brez konkurence! Na debelo!

Oglejte si specialno detaljno in engros trgovino vrvarskih lastnih izdelkov

Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in sicer: VRVI za zvonove, transmisije, dvigala in za telovadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne oprti za transmisije (Müllergurten), oprti navadne vse širokosti, vrvi in mreže za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Hängematten), bombaževе mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, ognjevarne cevi, striki za perilo, tržne vrvice, štrange, uzde, špaga, dreta, zidarske in tesarske vrvice, trakovi in vrvice za žaluzije. Velika zaloga pravih tržaskih bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, žime vseh vrst, konjske krtače, konjske odeje, nepremočljive vozne plahute, juta platno, ribarice, itd. nudi po najnižji ceni — specialno montiranje (šplasanje) vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno. — Priporoča se

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopljinjo

Ivan N. Adamič, Sv. Petra cesta št. 31.

TELEFON št. 441.

Podružnici:

MARIBOR, Vetrinjska ulica 20. — Telefon št. 454.

KAMNIK, Sušna št. 4.

Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo!

Bronaste zvonove

vliva najceneje in z dobavnim rokom od dveh do petih mesecev

Zvonarna in livarna Šent Vid nad Ljubljano

Stavbeno in pohištveno mizarstvo

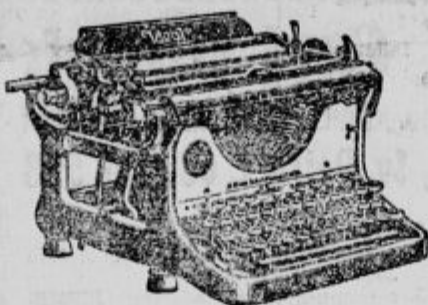
PETER BIZJAK

Sp. Siška 136.

priporoča solidno izdelane ameriške pisalne mize

kakor tudi vsa stavbena in pohištvena mizarska dela

Izvršba priznana solidna! Cene nizke!

Ustanovljeno 1906.

THE REX CO., Ljubljana, Gradišče 10.

Najstarejša in največja specialna trgovina v Jugoslaviji

s pisalnimi, računskimi in kopirnimi stroji, razmnoževalnimi aparati, pisarniško opremo in z vsemi tozadevnimi potrebščinami.

Telefon 265.

Razstava!
v lastni hiši.

Priložnosti male za nakup vsakovrstne železnine po najnižjih cenah ako si ogledate ob posetitvi velesejma bogato zalogo pri

ZALTA & ŽILIČ
trgovina z železnino na debelo in drobno
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 11.

Razstava!
v lastni hiši.

Hagarin sin.

Roman. Paul Keller. — F. O.

(Dalje.)

35

14. poglavje.

V februarju je bilo. Zrak je bil vlažen in gorek kot spomladi. Pod nebom so viseli deževni oblaki. Mračilo se je.

Lora hodi počasi po drevoredu med topoli, ki prihaja iz mesta. Dvakrat se ustavi, se obrne in gre nekaj korakov proti mestu.

Vse zastoj. Saj ga ni doma. Petkrat je bila na njegovem stanovanju. Brez uspeha.

Ali je slutil, da bo prišla, in je name-noma odšel?

V Teichan ni prišel več.

Trudna do smrti se usede deklica na kamen ob cesti.

Zmečkano pismo potegne iz žepa in bere zopet odstavke:

»Da bi te vzel, je plača premajhna. Morala bi se preveč omejiti. Pozneje, ko bom imel več dohodkov, te bom vzel. Med tem moraš gledati, kakor se da urediti.« Zdaj prime deklica stara trma, stisne pest in pravi z jeznim glasom: »Lopov! Lopov! Lopov! In prav ti!

Toda zopet se povrne trudnost, težki grozni strah.

Obraz ji posivi kot košček snega ob potu, zdrsnje s kamna na tla in ne ve nič več.

Tako leži dvoje mladih življenj samotno na cesti na vlažni zemlji, ko se bliža temna noč.

Sapa postaja mrzla. Prezgoda je še za poganjajočo pomlad. Sapa postaja ostra. Lorine plave lase porine v blato.

Uboga, neumna Lora, ko bi počakala, da bi prišla tvoja pomlad, bi ležala s cvetočim upanjem med krasnimi cvetkami.

Topoli stokajo in zmagujejo z glavami, kot da bi se zgražali nad grešnim otrokom. Škrjanec se skriva ob robu pota. Prevaral ga je mili zrak. Prezgoda je priletel z varnega juga k mrzlemu gnezdu. Zdaj so v zimski noči zamrle njegove pesmi. Zmrznili bo v hladnem gnezdu in ne bo več slišal srečnih pesmi svojih bratov.

Grm stegne svojo vejo nad dekle, ki se ne gane. Ta veja je bila obrnjena vedno proti veseli gorki južni strani. Prezgoda je odprla popke. Samo ona bo prazna in mrtva, ko se bodo druge veje ponašale z listi. — — —

Zdaj se pripelje po cesti Robert Winter. Odpravil se je z Loro v mesto in jo tam zgubil. Dolgo jo je iskal, a slednjic slišal, da je odšla domov.

Hito je gonil po cesti. Konj se vzbne, se splaši, skoči v stran. Robert zapazi v trenutku na tleh človeka. Konji mu uidejo. Daleč v klancu jih komaj ustavi.

Gre nazaj in najde Loro. Najprej zavpije in jo kliče po imenu. Nato poklekne tiho k nji.

Gleda jo... gleda...

Strmi dolgo v njen blede, spremenjeni obraz.

Kot težke strele med viharimi oblaki se dreve divje misli po njegovi duši.

Najde pismo — bere nekaj besed...

Spoznanje ga presune kot rezek blisk. Vidi čelo brez venca. — — —

Počasi vstane. Roke mu vise kot mrtve, prsa mu upadejo, glava se skloni pod težo.

Tiho je v njem, pusto in prazno, ko vidi, da leži mlada čast v blatu in se je zgubila mlada sreča.

Nasloni se na topol in zapre oči.

Sliši, kako drevo stoka, sliši, kako joka grm ob robu pota in kako se je dvignil ptič s trudnimi peruti.

V čelo se vrne kri in v glavo misli.

Ve, da je šlo po vodi vse, upanje in strah. Čez nočno polje se je plazil nadenj obup, grizoca bol in divja jeza.

Zgrabi jo, zbudi jo, sodi jo!

Pred njo stoji, stoka, drgeče, divja.

Ko jo pa hoče zbuditi, vzdramiti kričé v razžaljeni, izdani ljubezni, se mu zdi, kot da je stopil nenadno nekdo za njim.

Ženska.

Prime ga za stisnjeno pest, položi glavo na drgetajočo ramo in zakliče s tujim glasom:

»Ne stori ji nič hudega! Glej, tako sem ležala tudi jaz na tleh, ko si ti še spal pred prvim jutranjim dihom svojega življenja. Tako sem ležala jaz s teboj v noči in sili. Zdaj sem daleč. Poznam pa njega, ki me je pomilostil. On je rekel: Mnogi grehi so ji odpušteni, ker je mnogo ljubila. Ne stori ji nič hudega!«

Zdaj stisne Robert roke pred obraz in joka. Gorke solze padajo Lori na noge.

Nato ji dvigne glavo in ji boža lica.

Zave se.

Pogleda ga z velikimi, boječimi očmi in napol v nezavesti govori:

»Ne tepi me! Ne tepi me!«

Poljubi jo na čelo, oropano venca, in

jo dvigne. Poklekne poleg nje, odstrani blato z obleke in ji poda pismo. Ona stoji nepremično kot v težkih sanjah.

Lahno jo objame in pravi:

»Lora, ne boj se, pomagal ti bom!«

S temi besedami je povedal mnogo težkega.

Počasi, molče gre poleg njega. Slednjic pravi:

»Hudoben je proti meni.«

On ji pravi: »Taki so vsi hudobniki!«

Tako dospeta do voza, ki stoji v temi ob potu. Stemmilo se je. Konji se tresajo in prezebajo.

Sedaj se zgrozi Lora.

»Domov ne grem! Bojim se tete!«

Prigovarja ji, pa noče iti na voz.

Prime torej vajeti in gre počasi z njo ob vozu.

Črni voz se premika po črni poti, kot bi zagrebli v njo mrtvo prihodnost.

V vasi jo s silo spravi na voz.

Pred hišo je počakala, da je spravil konje v hlev, potem pa stopita v kuhinjo.

Obla sta smrtnobleda.

Na mizi stoji večerja pripravljena. Luč mrko gori, vroče je. Vsi so zbrani: Hartmann, žena, Kristina, Bertold in stari Gottlieb Penker.

»Kje sta bila tako dolgo? Kakšna pa sta?« Gospa opazuje Loro z ostrim očesom.

»Tako si umazana! Kaj je s teboj, deklič?«

Zdaj je opešala Lori moč. Pade na obe kolena in prizna v trepetajočih, jokajočih stavkih svojo sramoto.

Pri nji stoji kot varuh Robert Winter.

Eno roko drži na Lorinih ramah.

(Dalje sledi.)

Centrala: Zagreb.

Posreduje vse bančne in trgovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo. Olajšuje posle in eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomptira menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah. — **Otvorja akreditivne, izstavi garancije, izdaja letnice in izdaja vse bančne posle najkvalitetneje.** Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljnejše.

Brzoiavke: Volk Lublanc

Lastni paviljon na sejmišču!

Ljubljana – Medvode.

Trg l. štey. 17

Prejeto: 11. 12. 2013. Sprejeto: 17. 12. 2013.

Telefon 425.

leta 1888.

Varstvena znamka:

DOKOLENICE (gamaše), NOGOMET-
NE ŽOGE, TORBICE, PORTEFEUIL-
LES itd. iz vegetabilnega, chrom- in
lak-usnja, NAHRBTNIKI, sportni PA-
SOVI itd., TRŽNE TORBICE.

na letošnjem VELESEJMU V LJUBLJANI. 4656

da poskusite najboljše
kemične izdelke za čevlje in usnje.
Zahtevajte po vseh trgovinah
in povsod »Sveflin krema« i.f.d.

Izdeluje elektr. centrale, za katere napravi
brezplačno načrte in troškovnike

Žebliji za železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, žebliji za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave, železne brane, zobje za brane kljuka za podobe, zid itd., vijaki z maticami, zakovice za tenderje, kotle in mostove, vijačni čepi, verige.